Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Andreae Bonn Tabulae ossium morbosorum, praecipue thesauri Hoviani

https://hdl.handle.net/1874/282780

Bis

ANDREÆ BONN,

ANATOMES ET CHIRURGIÆ, IN ILLUSTRI AMSTELÆDAMENSI ATHENÆO, PROFESSORIS,

TABULÆ
OSSIUM MORBOSORUM,

PRÆCIPUE THESAURI HOVIANI.

FASCICULUS II.

TAB. VIII—XIV.

AFBEELDINGEN
VAN
ZIEKE BEENDEREN,

VOORNAAMLYK UIT HET BEENKABINET VAN HOVIUS,

DOOR

ANDREAS BONN,

HOOGLEERAAR IN DE ONTLEED- EN HEEL-KUNDE AAN HET DOORLUCHTE SCHOOL TE AMSTELDAM.

BUNDEL II.

PLAAT VIII—XIV.

AMSTELÆDAMI,
APUD J. C. SEPP.
MDCCLXXXV.

ANATOMISCH LABORATORIUM RIJKSUNIVERSITEIT TE UTRECHT.
4775

PRÆFATIO.

IN HOMINE NATURA CALLI IMPERFECTI MEMBRANACEA EST; QUAE, NASCENS, CARNEM REPRÆSENTAT; DEIN, CRESCENS, CORIUM REFERT; QUOD IN VERAM CARTILAGINEM NON DEGENERAT: VERUM, UBI INDURATUR, NATURAM MEMBRANACEAM CUM OSSEA COMMUTAT, DUM OS CORIO SUCCEDIT.

CALLUS PERFECTUS, ORGANICUS, CORTICE LÆVI, FORATO, ET MEDITULLIO PUMICOSO, MEDULLARI, PARS OSSIS FIT: ALIQUANDO ETIAM, OSSIS MORBOSI INSTAR, TOTUS SOLIDUS EST; VEL MORBO REMOLLESCIT, ATQUE CARIE DISSOLVITUR.

P.UG.

Corollaria hæc erant, quæ, deſcriptione Theſauri oſſium morboſorum Hoviani abſoluta, iterata ſpeciminum comparatione, et ſedula reputatione, in adnexa diſſertatione de Callo, non a veriſimili, ſed ab evidenti et quod ſenſibus percipi poteſt, derivavi, propoſui, atque proxime edendis iconibus ulterius probare conſtitui.

Ut itaque, quod promiſi, præſtarem, primam nunc Tabularum oſſium morboſorum ſeriem in publicum mitto, atque omnibus Medicinæ & Chirurgiæ cultoribus, in communem uſum, dico, dedicoque.

Prior hic faſciculus exempla ſiſtet vulnerum et fracturarum capitis oſſei, et maxime faciei, quæ non ſolum rarius obvia, verum ad demonſtandum, quid valeat Natura, et quam paucus ſæpe ſufficiat callus, idonea, et hinc digna judicavi, ut æri inſculperentur.

Faſciculus alter varium circa fracturas oſſium oblongorum callum ob oculos ponet.

Sequentes generationem novi oſſis ſimilem exhibebunt, ubi oſſa luxata novis articulis recipiuntur; parte, qua componuntur, præter naturam concreſcunt; tumida, mole ac pondere augentur, atque creſcunt; aut vitiata, vel corrupta, a Natura ſponte ſoluta, ac deperdita reſtituuntur: modo a naturali oſſium geneſi plane diverſo.

Formam tabularum ſelegi talem, qua commodius manu verſari, et tamen oſſa naturali magnitudine repræſentari poſſent.

Figuræ omnes a perfecto pictore, anatomica cognitione imbuto, et poſtea quoque a me ad cælaturam excitato, nec non feliciter adhibito, pictæ ſunt: quarum plurimæ ab alio artifice æri inciſæ.

Hiſce, ad naturam ductis figuris, brevem addidi explicationem: nullus dubitans, quin hæc invicem, et cum citata Theſauri Hoviani deſcriptione conferendo, cuilibet, Oſteologiæ etiam parum gnaro, ad plenariam intelligentiam ſufficiant; neque opus ſit propoſita inſcriptis litteris indicare.

Ubi citatio Theſauri Hoviani non addita eſt, oſſa ex meo muſeo deſumta exhibentur.

VOORREDE.

DE AART VAN HET ONVOLTOOID BEENEELT IS, IN DEN MENSCH, VLIEZIG; VERTOONT IN ZYNE GEBOORTE EEN ROOD VLEESCH; VOORTGROEIENDE GELYKT HET NAAR LEDER; HET WELK IN GEEN WAAR KRAAKBEEN OVERGAAT: MAAR, HARD WORDENDE, DEN VLIEZIGEN AART MET EEN BEENIGEN VERWISSELT, TERWYL HET BEEN HET LEDERACHTIGE OPVOLGT.

HET VOLMAAKT BEENWEER IS BEWERKTUIGD; VAN EEN VASTE, GLADDE, EN MET GAATJES DOORBOORDE SCHORS, BENEVENS EEN CELWYS, MERGACHTIG MIDDENWEEFSEL VOORZIEN, EN WORDT EEN DEEL VAN HET OVERIG BEEN: SOMTYDS ONTAART HET, EVEN GELYK EEN ANDER ZIEK BEEN, EN WORDT GEHEEL VAST; OF VERSMELT, EN WORDT DOOR BEENBEDERF ONTBONDEN.

Deeze zyn de gevolgen, na het eindigen der beſchryving van het Beenkabinet van den Heer HOVIUS, *na eene nadere vergelyking der voorwerpen, en met ryp overleg, in de agter die beſchryving gevoegde verhandeling over het Beenweer, niet van het waarſchynlyke, maar van het overtuigende en bewysbaare afgeleid en voorgeſteld, welke ik beloofde door afbeeldingen nader te zullen ſtaaven.*

Om aan deeze belofte te voldoen, worden deeze eerſte Afbeeldingen van zieke beenderen uitgegeeven, en door my den beoeffenaaren van Genees- en Heelkunst, tot algemeen nut, aangeboden en opgedragen.

Deeze eerſte bundel bevat voorbeelden van wonden en breuken van het bekkeneel, en inzonderheid van het aangezicht; die niet alleen zeldſaamer voorkoomen, maar allergeſchikst zyn, om aantetoonen hoe veel de Natuur vermag, en hoe weinig Beeneelt dikwyls voldoet: waarom ik dezelve ook vooral der afbeelding waardig oordeelde.

De tweede bundel zal de verſcheidenheid van het groeijend Beenweer, by breuken van lange beenderen, voorſtellen.

De volgende plaaten zullen den hiermede overëenkoomenden groei van nieuw been aanwyzen, wanneer ontwrichte beenderen door nieuwe geledingen ontvangen worden; derzelver ſaamenvoegingen tegennatuurlyk vastgroeijen; gezwollen beenderen in omtrek en gewicht toeneemen; of wel aangeſtooken en bedorven beenſtukken, door de natuur afgeſcheiden, of verlooren gegaan, herſteld worden: op eene wyze, die van den natuurlyken beengroei merkbaar verſchilt.

Ik verkoos deeze grootte der plaaten, tot gemaklyk gebruik, en om tevens de beenderen in derzelver natuurlyke grootte te vertoonen.

De afbeeldingen zyn allen geteekend door een naauwkeurig ſchilder, vooraf door my in het ontleedkundige onderrecht, en naderhand ook tot het graveeren aangemoedigt, en met gelukkig gevolg te werk geſteld: terwyl de meeste door een ander kunſtenaar in het koper gebragt zyn.

By deeze, naar de natuur gevolgde afbeeldingen, heb ik eene korte verklaaring gevoegd: niet twyffelende, of derzelver vergelyking met de beſchryving van het aangehaald Beenkabinet, zal, ook voor iemand, die ſlechts eene geringe beenkunde bezit, voldoende zyn, om de afbeeldingen volkomen te verſtaan: zo dat het niet nodig zy, het bedoelde door ingeſneden letters aantewyzen.

Waar het Beenkabinet niet aangehaald is, zyn de beenderen uit myne verzameling.

*

TABULARUM
OSSIUM MORBOSORUM
EXPLICATIO.

TABULA I.
FIGURA I.

Calvariæ pars ſuperior.

Cicatrix oblonga et concava veſtigium exhibet vulneris cæſim inflicti oſſi verticis dextro. Penetravit vulnus ad diploën uſque. Callus hiatum replevit, in cujus ſuperficie plurima foramina minima, pro tranſitu vaſorum, relicta viſuntur.

Os frontis depreſſione notatum eſt.

Theſauri Hoviani num. CXLVII.

FIGURA II.

Calvaria hominis adulti.

Os verticis dextrum ictu foratum. Ora foraminis aſpera, obducta callo inæquabili, et in parte poſteriori vaſculis forato. Craſſa membrana foramen occluſit.

In ſiniſtro latere verticis, prope ſuturam coronalem, alia pars oſſea veluti enſe abſciſſa eſt.

Theſ. Hov. num. CLV.

TABULA II.
FIGURA I.

Pars calvariæ ſuperior.

Portio oſſis verticis dextri inſtrumento acuto ſecante oblique abſciſſa, parte ſuperiore craſſa atque æquabili calloſa ora terminata, extrorſum eminet, diſtantia pollicis a reliquo oſſe, cum quo parte inferiore cohæret. Membrana hiatum replevit.

Theſ. Hov. num. CL.

FIGURA II.

Pars calvariæ ſuperior, inſigni lunato vulnere diviſa.

Vulnus, a ſutura temporali ad ſuturam ſagittalem procedens, partem anteriorem oſſis verticis ſiniſtri totam dividit, vicinamque dextri partem fiſſura, quæ in ſuturam coronalem deſinit. Fragmentum ovatum, ſolutione perditum, hiatum reliquit, ante mortem membrana clauſum. Solutio medii verticis callo ſanata. Callus ibidem, nec non vicina oſſium verticis pars, præter naturam innumera oſtiola, pro tranſitu vaſorum, exhibent aperta

Theſ. Hov. num. CLI.

TABULA III.
FIGURA I.

Pars ſuperior calvariæ ſenis, in inferiorem partem ſcalæ per gradus dilapſi, viſa a parte anteriori et laterali.

Os frontis parte ſua temporali atque orbitali fractum. Oſſa ſoluta, vi lapſus depreſſa et retroacta, per callum parcum et æquabilem cum reliquo oſſe coaluerunt, facie parum difformi.

Senex poſt biennium obiit.

VERKLAARING
DER
AFBEELDINGEN
VAN
ZIEKE BEENDEREN.

PLAAT I.
AFBEELDING I.

Het bovenſte gedeelte eens bekkeneels.

Een langwerpig en hol wondteken wyst een wond aan, door een ſnydend werktuig aan het regter wandbeen toegebragt. De wond ging door tot in het tafelſcheidſel. Desſelfs gaaping is weder aangevuld door beenweer, aan welks oppervlakte veele gaatjens gezien worden, die bloedvaten hebben doorgelaaten.

Het voorhoofdsbeen heeft eene indrukking.

In het Beenkabinet van HOVIUS, *n°.* 147.

AFBEELDING. II.

Het bekkeneel van een volwasſen mensch.

Het regter wandbeen is met een' ſlag doorboord. De kant van het gat is ſcherp, en desſelfs omtrek ongelyk; naar vooren met knobbelig beenweer; naar agteren met gaatjes, tot doorlaating van bloedvaten. De opening is met een dik vlies geſlooten geweest.

Aan het ſlinker gedeelte van het opperhoofd, omtrent den kroonnaad, is een ander beenſtuk, naar 't ſchynt, afgehouwen.

Beenkabinet n°. 155.

PLAAT II.
AFBEELDING I.

Het bovenſte gedeelte eens bekkeneels.

Een gedeelte van het regter wandbeen, door een' houw afgeſcheiden, eindigt naar boven in een' dikken, effen, beenweerigen rand, die een duim breed van het overig been afſtaat, terwyl het 'er naar onderen mede vereenigd is. Deeze gaaping is door een vlies geſloten en gevuld geweest.

Beenkabinet n°. 150.

AFBEELDING. II.

Het bovengedeelte eens bekkeneels, met een groote halfmaanswyze beenwond.

Deeze wond loopt van den ſchubnaad aan het ſlaapbeen, door het ſlinker wandbeen, en door den pylnaad, tot naar het regter gedeelte van den kroonnaad. Een eyvormig beenſtuk, van het ſlinker wandbeen rondom los en verloren geraakt, heeft eene gaaping nagelaaten, die, by het leven, vliezig geſloten geweest is. Op het midden der kruin is de wond door beenweer geheeld. Dit beenweer, gelyk ook de oppervlakte der voorhoofds- en wandbeenderen, in den omtrek deszelven, vertoont tallooze kleine gaatjens, die zo veele bloedvaatjens hebben doorgelaaten.

Beenkabinet n°. 151.

PLAAT III.
AFBEELDING. I.

Het bovengedeelte van het bekkeneel eens grysaards.

Het ſlinker gedeelte van het voorhoofdsbeen, boven het ooghol, is door een' val verbroken. De loſſe beenſtukken, door het geweld van den val naar binnen en agterwaarts gedreven, zyn, door effen en weinig beenweer, weder aan 't overig been vastgegroeid, zonder merkbaare mismaaktheid van het aangezicht.

De lyder heeft nog twee jaaren geleefd.

FIGURA II.

Calvariæ pars eadem, a parte inferiori.

Oſſis frontis pars orbitalis ſiniſtra, verſus interiorem et poſteriorem orbitæ partem propulſa, cum reliquo per callum iterum concrevit. Callus æquabilis, parvis oſtiolis foratus. Orbita anguſtior fuit.

FIGURA III.

Clavicula ſiniſtra puellæ quatuor circiter menſes natæ, media fracta et concreta, a parte ſuperiore.

Fractura aliquantum mobilis. Os interius, quod a parte ſterni venit, ante exterius ſitum.

Callus nodoſus, jam oſſeus factus, at ſpongioſus, extus ſulcis, foveolis, ac foraminibus inæquabilis, tamquam cortex nondum perfectus; media parte adhuc mollis atque membranaceus.

Theſ. Hov. num. CLXVI.

FIGURA IV.

Clavicula eadem a parte inferiori.

Callus oſſeus nodoſus, cum parte media membranacea.

TABULA IV.

FIGURA I.

Caput oſſeum hominis adulti.

Os frontis in dextro latere trudis ictu foratum. Parvula fragmenta, ſuis ſedibus mota, interius eminent, oræ foraminis ſuperiori per callum oſſeum coalita.

Cicatrix oſſea oblonga, inæquabilis.

Membrana foramen occluſit.

Theſ. Hov. num. CLVI.

FIGURA II.

Oſſis Frontis pars eadem, ab interiore.

Fragmentum majus atque minora, oræ foraminis ſuperiori accreta.

FIGURA III.

Cranium hominis adulti.

Os frontis, cute integra in plura fragmenta diffiſſum, ita tamen, ut vix fragmentum aliud ſuper aliud efferatur.

Fragmentum majus, totum cum lamina orbitali ſiniſtra ſolutum, callo æquabili, intra cranii capacitatem conſpicuo, iterum coaluit. Rimæ minores in fronte callo levi replentur; eſtque veluti oſſis cicatrix, qua minora quatuor fragmenta cum majori reuniuntur.

Os maxillare ſiniſtrum ora ſua orbitali fiſſum eſt, ejusque pars, oſſi jugali commiſſa, cum eodem ſurſum propulſa: unde ora inferior ſiniſtræ orbitæ altero latere elatior. Fiſſura hæc, oſſibus ſolutis, dehiſcit. Foramina in lamina orbitali oſſis frontis relicta membranis clauduntur.

Vultus utcumque obliquus eſt.

Theſ. Hov. num. CLVII.

TABULA V.

FIGURA I.

Caput oſſeum mulieris edentulæ.

Os maxillare dextrum fractum. Corpus ejus, qua parte exteriore ſupra in latus veluti excreſcit, oſſis jugalis ſuſtentaculum eſt, et partem efficit carvernæ, quæ ſinus maxillaris audit, fractum, ſolutum, retroactum, et de novo cum reliquo oſſe perfecte coalitum.

Os jugale non disjunctum, eadem vi illata depreſſum et retroactum, ita ut pars exterior nunc anterior ſit. Proceſſus ſuperior, ſoluta commiſſura cum oſſe frontis, in cauda ſupercilii ab eadem dehiſcit. Proceſſus

AFBEELDING. II.

Hetzelfde, van den onderkant gezien.

Het ſlinker ooghols-gedeelte, binnenwaarts en agterwaarts gedreven, waardoor het ooghol vernaauwd wierd. Het effen beenweer vertoont nog eenige overblyfſels van openingen, tot doorlaating van bloedvaten.

AFBEELDING. III.

Het ſlinker ſleutelbeen van een kind van omtrent vier maanden, in het midden gebroken, en gedeeltelyk geneezen, van den bovenkant gezien.

De breuk is nog iets beweeglyk. Het binnenſte beenſtuk, van het borstbeen komende, is vóór het buitenſte geſchoten, en dus geheeld.

Het reeds been geworden knobbelig eelt, vertoont van buiten eenen met groefjens, kuiltjens en gaatjens, ongelyke en onvoltooide beenſchors. Het middenſte gedeelte van dit beeneelt is nog vliezig.

Beenkabinet nº. 166.

AFBEELDING. IV.

Het zelfde ſleutelbeen, van den onderkant.

Het beenig weer omringt het nog vliezig beeneelt.

PLAAT IV.

AFBEELDING I.

Een gedeelte van het bekkeneel eens bejaarden.

Het voorhoofdsbeen is, aan het regter gedeelte, met een' haak doorboord geweest. Kleine beenſtukken, uit hunne plaats gedreeven, zyn aan den binnenrand van deze beenwond door beeneelt hereenigd, en binnenwaarts uitſteekende vastgegroeid.

Het verder uitwendig langwerpig wondteken is oneffen been.

De opening is vliezig geſloten geweest.

Beenkabinet nº. 156.

FBEELDING II.

Hetzelfde gedeelte van het voorhoofdsbeen, van de binnenzyde.

Een grooter, en verſcheiden kleinere beenſtukjes, zyn aan den omtrek en rand van het gat vastgegroeid.

AFBEELDING III.

Het bekkeneel van een bejaard man.

Het voorhoofdsbeen is door een' val in veele ſtukken gebroken geweest, terwyl de uitwendige bekleedzelen geheel bleeven. De weder vastgegroeide beenſtukken puilen naauwlyks voorby elkanderen uit.

Een groot ſtuk, met de geheele oogholsplaat, los geſlagen geweest door het geweld des vals, is weder vastgegroeid door een vlak, en van den binnenkant der bekkeneelsholte zichtbaar beenweer. Vier kleiner beenſtukken zyn door ſpleeten, met weinig beeneelt aangevuld, met het groote ſtuk en overig voorhoofdsbeen hereenigd.

Het ſlinker kaakbeen is onder het ooghol geſcheurd, en het zydelyk gedeelte, nevens het jukbeen, naar boven gedreven: waardoor het ſlinker ooghol hooger is dan het regter. Deeze beenſcheur gaapt. Eenige gaten, in de oogholsplaat van het voorhoofdsbeen, zyn vliezig geſlooten.

Het aangezicht is eenigermaate ſcheef.

Beenkabinet nº. 157.

PLAAT V.

AFBEELDING I.

Het bekkeneel eener zeer oude, en tandelooze vrouw.

Het regter kaakbeen is gebroken geweest. Deſſelfs ligchaam, dat naar buiten tot een uitſteekſel oprystː, den grondſteun van het jukbeen, en een gedeelte van den kaakboeſem uitmaakt, is door geweld gebroken, geheel los geweest, naar agteren gedrongen, en in dien ſtaat weder met het overige been vastgegroeid.

Het jukbeen is 'er mede vereenigd gebleven, en teruggedreven: zo dat deſſelfs buitenſte gedeelte naar vooren gekeerd ſtaat. Deſſelfs bovenſte uitſteekſel is hiertoe uit zyne zaamenvoeging met het voorhoofdsbeen los geſlagen, en ſtaat 'er van af.

ex-

exterior, ad zygomaticum pertingens, fractus fuit, iterumque concretus.

Ora orbitæ dextræ inferior et exterior eſt depreſſior, quam illa in latere ſiniſtro.

Sinus maxillaris parte exteriore apertus, qualis ex cimœterio legebatur. Cortex oſſis tenuior, plurimis calli naſcentis vaſculis foratus, os ibi reddidit fragilius.

Callus pauciſſimus.

FIGURA II.

Caput oſſeum hominis adulti.

Os jugale ſiniſtrum, vi illata fractum fiſſumque.

Proceſſus ejus ſuperior, poſterior, et interior, cum vicina parte oſſis maxillaris, ſinguli ex transverſo diffiſſi, ſuturis quaſi dehiſcunt. Os, ab una alteraque harum fiſſurarum parte, corticem poroſum et a vaſculis perforatum exhibet. Callus itaque, quo natura concretionem, ſive ſoluti oſſis ſeparationem moliebatur, membranaceus et carni adhuc ſimilis fuit.

Cohærent tamen partes disjunctæ, leviter iterum concretæ inter ſe, cum reliquo oſſe maxillari, et cum proceſſu zygomatico, cujus commiſſura ſoluta eſt.

Pars orbitæ interior alias fiſſuras minores oſtendit.

TABULA VI.

FIGURA I.

Caput oſſeum hominis junioris, cui, lapſu ex arbore in terram, facies valide contundebatur.

Dentes inciſores maxillæ ſuperioris, una cum parte externa præſepiolarum oſſearum, diffracti et deperditi. Dens caninus ſiniſter, priorque maxillaris, cum duobus oſſeis fragmentis ſurſum pulſi, a latere naſi adſcenderunt, ibique per callum pauciſſimum concreverunt.

FIGURA II.

Pars anterior maxillæ inferioris ejusdem juvenis, a parte poſteriori et concava viſa.

Fractura obliqua mentum oſſeum diviſit inter dentem tornicum ſecundum et caninum ſiniſtrum, cui accedit alia fiſſura, quæ a dextro tomico dente ſecundo, cum præcedenti maxillæ diviſione conſluit in unam: ita ut media illa pars maxillæ cum tribus dentibus inciſivis penitus ſoluta fuerit, iterumque per callum concreta.

FIGURA III.

Eadem maxilla inferior, a parte ſiniſtra.

Maxilla eodem lapſu retroacta, et, condylis divaricatis, juxta articulum dextrum fracta. Capitulum, quo ad articulum pertinet, a collo decuſſum, dein lateri colli interno, parum ſupra foramen canalis, quod nervus arteria et vena intrant, medio callo coalitum.

Theſ. Hov. num. CLXI.

FIGURA IV.

Dens pueri fractus et ſanatus, uti videtur.

Radicis pars ſuperior cum inferiore angulum efficit, a poſteriore tubere prominens, ab anteriori quaſi complicatus.

FIGURA V.

Dens idem, ab altero latere.

Theſ. Hov. num. CLXII.

Het zydelyk uitſteekſel is naby het juk gebroken geweest, doch weder geheeld.

De benedenſte oogholsrand is aan deeze regterzyde laager, dan die aan de ſlinker zyde.

De kaakboezem is van buiten open gevonden. De dunne beenſchors, door de vaatjens van het groeijend beenvleesch doorboord, gaf daartoe, na den dood, aanleiding.

Het beenweer, het welk deeze beenderen weder volkomen hereenigd heeft, is zeer gering.

AFBEELDING. II.

Het bekkeneel van een' bejaarden.

Het ſlinker jukbeen is gebroken en geſcheurd. Deszelfs bovenſte uitſteekſel, zoo wel als het zydelyke en het voorſte, nevens een gedeelte van het kaakbeen, zyn allen dwarsch gebroken, en wyken, als met naaden, van een. Ter wederzyden dezer beenſpleeten ziet men de beenſchors met tallooze gaatjens doorboord, door bloedvaten. Het beeneelt, waardoor de natuur de hereeniging, of volkomene afſcheiding trachtte te bewerken, was derhalve nog vliezig en vleezig.

De van een geſcheidene beenſtukken hangen echter onderling te ſamen, en zyn flaauwelyk weder vastgegroeid met het opperkaakbeen en met het jukuitſteekſel; terwyl deszelfs losgeſlagene ſamenvoeging met het ſlaapbeen nog gedeeltelyk gaapt.

Het inwendig ooghol vertoont eenige kleine beenſcheuren.

PLAAT VI.

AFBEELDING I.

Het beenig hoofd van een jongeling, door een' val uit een' boom aan het aangezicht beledigd.

De ſnytanden der bovenkaak zyn, met een gedeelte der binnentandkasſen, verbroken en verloren geraakt. De ſlinkerhondstand en voorſte kies zyn, met twee ſtukken der tandkasſen, ter zyde van de neus opwaards gedreven, en aldaar door ſpaarzaam beenweer vastgegroeid.

AFBEELDING II.

Het voorſte gedeelte der onderkaak deszelven jongelings, van de holſtaande binnenzyde gezien.

De beenige kin is ſchuinsch gebroken geweest. De breuk begint aan de ſlinker zyde, tusſchen den hondstand en naasten ſnytand; aan de regter tusſchen de twee ſnytanden. Deeze beenſplytingen loopen in een, en met eenen bogt naar onderen. Dus zyn 'er drie ſnytanden met hunne beenige tandkasſen los geweest, en weder hereenigd door naauwlyks zichtbaar beenweer.

AFBEELDING III.

Dezelfde onderkaak van de ſlinker zyde.

De onderkaak door den geweldigen val op de kin, met vanëenwyking der zyſtukken, naar agteren gedreven zynde, is het regter knokkelagtig hoofdjen van deszelfs hals afgebroken, en aan de binnenzyde laager verplaatst, een weinig boven de opening van het beenkanaal voor de onderkaakszenuw en bloedvaten, door beenweer ſaamgegroeid.

Beenkabinet n°. 161.

AFBEELDING IV.

Een tand van een kind, naar het ſchynt, gebroken geweest en weder geheeld.

Het bovenſte van den wortel maekt eenen hoek met het onderſte gedeelte, zynde op die plaats tevens van de agterzyde bultig, en van den voorkant als toegevouwen.

AFBEELDING V.

Dezelfde tand, van de andere zyde.

Beenkabinet n°. 162.

TABULA VII.

Oſſa temporum, et maxilla inferior juvenis ſani atque robuſti, qui, in navi ex alto cadens, ſibi femur utrumque, crura ambo, utramque patellam atque humerum ſiniſtrum fregerat. Ut erat moroſus atque difficilis, facultate brachii dextri gaudens, aſſidua corporis agitatione et faſciarum diſſolutione fracturas inſanabiles fecit; quibus plerique abſceſſus ac fiſtulæ ſupervenerunt, donec æger, poſt quinque hebdomadum deligationem, invita quaſi natura ac arte obierit.

Vulnerato licet ejusdem lapſus impetu mento carneo, nulla tamen maxillæ fracturæ ſuſpicio erat, eoque minus, quoniam de nulla manducandi difficultate conqueſtus fuerat æger.

Caput oſſeum, putrefactione ſolutum a vicinis partibus mollioribus, atque depuratum, ſequentia exhibet:

FIGURA I.

Os temporis ſiniſtrum, in quo, præter partem ſquamoſam et petroſam, proceſſum mammillarem et jugalem, atquè meatum auditorium externum, ſinus et tuberculum viſuntur, quæ ad articulum maxillæ pertinent.

Sinus iſte, parte exteriore inæquabilis, ora aſpera calloſa terminatur.

FIGURA II.

Os temporis dextrum.

Sinus, quo caput maxillæ inferioris recipi ſolet, in duas quaſi partes diviſus: unam interiorem, ſinuatam, lævem; alteram inæquabilem, undique cinctam ora calloſa et eminente.

FIGURA III.

Maxilla inferior, quæ, divaricatis cruribus, vi lapſus retroacta, a dentibus inciſivis ad mentum oſſeum uſque diviſa, a parte poſteriore menti fiſſura lata et profunda dehiſcit.

Capitulum utrumque, dextrum æque ac ſiniſtrum, eadem vi lapſus verſus parietem pori acuſtici anteriorem retropulſum, et cum membrana capſulari a collo decusſum, dein, ſimili ratione ac in Tabula VI. Figura III., lateri colli interno, parum ſupra foramen canalis maxillaris, per callum oſſeum iterum conferbuit.

FIGURA IV.

Maxilla eadem, a parte ſiniſtra.

Mentum oſſeum partem ſulci exhibet, quæ fiſſuræ interioris finis. Cortex oſſis exterior, inter hunc ſulcum et dentem tomicum ſecundum, ſiniſtrum, tractum aliquem lævem indurati calli refert, tamquam fractura ſanata.

Capitulum utrumque a ſuo collo decuſſum, et ejus lateri interno per callum denuo accretum, hoc in ſitu magis a proceſſu priore, coronoideo dicto, et a fracto collo, in acuminatam mucronem deſinente, dignoſcitur.

Callus oſſeus pro parte lævis, pro parte minimis foraminibus pro vaſis perioſtii pervius eſt.

Notandum præterea, quod, in compoſitione hujus maxillæ cum oſſibus temporum (I. et II.), capitula cartilaginoſa tuberculis cartilaginoſis, fracti colli utriuſque mucro parti ſinus degenerati et inæquabili admota, in dextro ora exteriore, in ſiniſtro eminente orbiculo calloſo, terminata fuerint.

PLAAT VII.

De beide ſlaapbeenderen, nevens de onderkaak van een jong gezond en ſterk mensch, die, door een hoogen val op een ſchip, beide zyne dyebeenderen, beide ſchenkels en knieſchyven, en het ſlinker armbeen gebroken had. Het gebruik van den regter arm, en meenigvuldige beweegingen zyner gebrokene ledemaaten, waarop heyige ontſteeking, verettering, en verſterving volgden, verhaastten den dood des lyders, die, na een vruchteloos verband van zeven weeken, als tegen wil en dank van natuur en kunst voorviel.

Offchoon de lyder door dienzelfden val aan de kin gewond wierd, was 'er echter geen reden om eene breuk der onderkaak te vermoeden; en des te minder, naardien hy van geen hinder in de kaauwing klaagde.

Het bekkeneel van de zagte deelen gezuiverd, vertoont het volgende merkwaardige:

AFBEELDING I.

Het ſlinker ſlaapbeen, waaraan, behalve het ſchubachtig gedeelte, ſteenbeen, tepelwyze uitſteekſel, juksuitſteekſel en den uitwendigen gehoorweg, voornaamelyk de gewrichtskuil en de knobbelachtige verheventheid vóór denzelven gezien worden.

Deeze gewrichtskuil is naar de buitenzyde oneffen, en eindigt in een ſcherp randjen van beenweer.

AFBEELDING II.

Het regter ſlaapbeen.

De kuil, die het regter hoofdjen der onderkaak moest ontvangen, is als in tweën gedeeld. Het binnenſte gedeelte is glad en effen; het zydelyke en buitenſte is ongelyk, en met een opryzend randjen van beenweer omgeeven.

AFBEELDING III.

De onderkaak, door het geweld van den val, met verwydering der zyſtukken, naar agteren gedreven, vertoont van de holle agterzyde der kin eene breede en diepe beenſcheur, die van de ſnytanden tot onder aan de beenige kin doorloopt, en gaapt.

Beide de knokkelachtige hoofdjens zyn tegen de beenige wanden der uitwendige gehoorwegen te rug gedreven, met den beursband afgebroken, gelyk in Plaat VI. Afbeelding III. elk aan de binnenzyde van zyn hals verplaatst, en, even boven de opening van de kaakgoot, door middel van beenweer weder vastgegroeid.

AFBEELDING IV.

Dezelfde onderkaak, van de ſlinker zyde gezien.

De beenige kin heeft aan den onderkant eene groef, waarin de agterſte beenſpleet eindigt. Tusſchen deeze groef en de ſnytanden is eene effene en beenweerige vlakte, als ware de kaak geheel doorgebroken geweest, en geheeld.

Beide de afgebrokene hoofdjens, langs den binnenkant van elks hals laager verplaatst, en aldaar vastgegroeid, zyn in deezen ſtand kenlyker van de voorſte uitſteekſels en gebrokene halseinden te onderſcheiden.

Het beenweer is gedeeltelyk glad, gedeeltelyk met gaatjens door de vaten van het beenvlies doorboord.

By het zaamenvoegen dezer onderkaak met de bovengemelde ſlaapbeenderen (I. en II.) blykt, dat de kraakbeenige hoofdjens met de gaave en kraakbeenige gedeelten der gewrichtsverheyenheden geleed; en de beenweerig afgeſlootene en puntige halzen op de oneffene en ontaarte gedeelten der gelédings kuilen der ſlaapbeenderen gewreyen hebben; en deeze laatſte, in hunne bewegingen, door de beenweerige randen zyn bepaald geworden.

TABULA VIII.

FIGURA I.

Pars tibiæ ſiniſtræ inferior, media longitudine fractæ, inferiore fiſſæ.

Vir mediæ ætatis, per quinque hebdomadas fruſtra curatus, dolore confectus obiit. Fractura obliqua, necdum ferruminata, a parte poſteriori exhibetur.

Os inferius, fiſſuras plures exhibens, a parte exteriori oſſis ſuperioris adſcendit. Os ſuperius a parte interiori in mucronem acutum deſinit.

Caro muſculorum vicina, cum naſcente callo membranaceo mixta, oſſa disjuncta colligat.

FIGURA II.

Tibiæ ejuſdem pars media, anterior, a parte interiore conſpicua.

Caput oſſis inferioris obliquius fiſſum, illud ſuperioris retuſum, ſubſtantia membranacea obturatum, per intermediam carnem muſcularem atque calloſam, quæ particulas novi oſſis continet, colligata viſuntur.

FIGURA III.

Pars inferior ejuſdem tibiæ, a parte anteriori.

Fiſſura in figura prima a fractura incipiens, obliquo ductu procedens et ſe circa os quaſi flectens, magis dehiſcens in partem anteriorem malleoli interni finitur.

Theſ. Hov. num. CCXXI.

FIGURA IV.

Pars media tibae fractae, ſerra per longitudinem fiſſa.

Fractura obliqua, poſt quinque hebdomadum vincturam nondum conſolidata erat.

Oſſa oblique, creſcente denſo flexibili callo, cohærent mobilia.

Capacitas, quæ medullam continet, integra: illa autem oſſis ſuperioris cum illa oſſis inferioris non communicat: verum ſepto membranaceo disjunguntur.

Callus membranaceus, ſive coriaceus, utriuſque oſſis perioſtio continuus.

Theſ. Hov. num. CCXXII.

TABULA IX.

FIGURA I.

Humerus dexter edentulæ fractus, a parte exteriori.

Fractura ſimplex et obliqua, per undecim menſes fruſtra curata. Oſſa non conferbuerunt, neque os oſſi inſidet: ſed ſuis ſedibus mota ſunt ita, ut os inferius ab anteriori ſuper illud inferius efferatur, dum per medium ligamentum calloſum cohærent.

Caput oſſis ſuperioris in apicem callo membranaceo obductum et parum apertum finitur.

Partes muſculorum relictae. Altera, latiſſimi dorſi, utrique oſſi adhæret. Altera, deltoidis, oſſi ſuperiori affixa eſt, unde hujus muſculi ope partem hanc attollere poterat ægra.

PLAAT VIII.

AFBEELDING I.

Het onderſte gedeelte van een ſlinker ſcheenbeen, het welk in 't midden gebroken, en naar onderen geſcheurd is.

De lyder, van middelmaatigen ouderdom, overleed na een pynlyk en vruchteloos verband van vyf weeken. De breuk is ſchuinsch en nog niet geheeld, en wordt hier van den achterkant afgebeeld.

Het onderſte beenſtuk, het welk verſcheiden beenſcheuren vertoont, is langs de buitenzyde van het bovenſtuk opgeſchoven; terwyl het bovenſtuk van de binnenzyde nederwaards in een ſcherpe punt eindigt.

Het vleesch der naastgelegene ſpieren, met het groeijend beeneelt vermengd, treedt tusſchen de beenſtukken in, en verbindt dezelve.

AFBEELDING II.

Het middengedeelte deszelfden ſcheenbeens, doorgezaagd en van binnen gezien.

Het boveneinde van het onderſte beenſtuk wyst de ſchuinschheid der breuk aan. De punt van het bovenſtuk is door eene vliezige zelfſtandigheid afgeſloten. Door het, tusſchen beide beenſtukken ingetreden, vleesch en beeneelt ziet men eenige nieuwe beendeeltjens verſpreid.

AFBEELDING III.

Het ondereinde deszelfden ſcheenbeens, van den voorkant.

De beenſpleet, die, in de eerſte afbeelding, van de breuk begint en nederwaards zich als om het been ſlingert, gaapt hier wyder, en eindigt in het voorſte gedeelte van den binnenenkel.

Beenkabinet n°. 221.

AFBEELDING IV.

Het middengedeelte van een gebroken ſcheenbeen, naar de lengte doorgezaagd, van binnen gezien.

De breuk was ſchuinsch, en na een verband van vyf weeken nog niet geheeld.

De beenderen zyn door een dik en buigzaam beeneelt beweeglyk vereenigd, in eene ſchuinſche richting.

Het inwendig hol der mergpyp is natuurlyk: het hol van het bovenſtuk heeft echter geene gemeenſchap met dat van het onderſtuk: zy zyn door een tusſchenkomend vliezig middenſchot afgeſloten en vaneengeſcheiden. Dit vliezig, of liever lederachtig, beeneelt is naar alle zyden een vervolg van het beenvlies.

Beenkabinet n°. 222.

PLAAT IX.

AFBEELDING I.

Het regter opperarmbeen van eene zeer oude vrouw, van den buitenkant gezien.

De breuk was eenvoudig en ſchuinsch; en werd geduurende elf maanden behoorlyk verbonden. De ſtukken groeiden echter niet wederom te ſamen; ook ſtaan de gebrokene einden niet tegen elkanderen over, maar zyn verplaatst, zoo dat het onderſte aan den voorkant van het bovenſtuk is opgetrokken: terwyl zy door een' tusſchengegroeiden beeneeltigen band ſamenhangen.

Het bovenſtuk eindigt in eene, door vliezig beeneelt nog niet volkomen geſlooten, punt.

Er zyn gedeelten der peezen aangelaaten. Dat der breede rugſpier is aan beide de beenſtukken vast: dat der driehoekige ſchouderſpier is ingeplant aan het bovengedeelte, waardoor de lyderes, in de beweegingen met den arm, deeze punt opligtte en onder den huid deed uitpuilen.

C FI-

F I G U R A II.

Idem humerus, a parte interiori.

Muſculi deltoidis tendo extremus parti anteriori ſinus ſemicanali ſimilis inſertus.

Latiſſimi dorſi atque teretis majoris muſculi tendo communis tam oſſi ſuperiori, quam capiti inferioris affixus.

Capita juxta ſe invicem poſita, disjuncta, obliquitatem fracturæ conſpicuam reddunt.

Ligamentum calloſum intermedium, utriusque oſſis perioſtio et tendinibus muſculorum continuatum, canalem oſſis tam inferioris quam ſuperioris juxta longitudinem fracturæ apertum totum obturat: in ſuperiore parte foramen magnum exhibet, quod, in recenti clauſum, nunc in diſtinctum cavum oſſis utriusque ducit.

Theſ. Hov. num. CLXX.

T A B U L A X.

Femur dextrum, onuſti currus rota in decem vel plures partes confractum, a parte interiori.

Muſculis contuſione laceratis, integumenta tamen illæſa inveniebantur.

Fragmenta, licet ſingula parum ſuis ſedibus mota ſint, interjecto callo tamen ita conferbuerunt nexu firmo, ut unum os ſtabile efficiant, quod vix brevius eſt, quam naturaliter eſſe debet; quin et fragmentum a vicinis ex toto reſolutum, et ſua ſede longe dimotum, alieno fragmento coaluit.

Nuſquam nimius callus ſuperincrevit; neque os ullum vitiatum vel corruptum. Fragmenta hincinde media intervalla relinquunt, membranis calli imperfecti olim impleta. Callus ubi jam perfectus, induratus et oſſeus, corticem lævem exhibet, vel innumeris vaſculis foratum.

Præterea os ſuperius in partem poſteriorem inclinatur, ad inſignem angulum medii oſſis fragmentis coalitum. Os medium, in plura fragmenta confractum, ab anteriori duo rhomboidea ſuperiora, et duo alia oblonga, paralela, disjuncta oſtendit; a poſteriori alia, quæ ad aſperam femoris lineam pertinent; dum plura, minora, callo immerſa innocua facta erant.

Femur totum nunc parum arcuatum.

Ad ſanitatem eo uſque perductus homo, claudicatione non deformi, incedere et ambulare potuit.

Egregium naturæ ſanantis exemplum.

Theſ. Hov. num. CCIX.

T A B U L A XI.

F I G U R A I.

Femur dextrum, medium fractum, ferruminatum, et fiſſum per longitudinem, ut conſtructio interior fracturæ appareat.

Fractura obliqua. Os inferius a parte exteriori et parum poſteriori oſſis ſuperioris muſculis adductum. Callus intermedius perfectus, oſſeus, cortice lævî craſſo munitus, intus celluloſus, capita oſſium conjungit, canales medullares invicem diſtinguit et ſeparat.

Theſ. Hov. num. CCXVIII.

F I G U R A II.

Humerus dexter, duobus locis fractus, ferruminatus, et ſerra ſecundum longitudinem fiſſus, a parte interiore.

Fracturæ tranſverſæ fere. Fragmenta ſatis recte compoſita atque coalita. Medium os aliquot transverſo-

A F B E E L D I N G II.

Het zelfde armbeen, van de binnenzyde.

Tusſchen de inplantingen van de driehoekige ſchouderſpier, en die van de breede rugſpier met de groote ronde ſpier verbonden, ziet men de ſleuf voor de pees der tweehoofdige.

De naast elkanderen geplaatſte en verwyderde beenſtukken maaken de ſchuinschte der breuk kenbaar.

Het bandagtig beeneelt tusſchen beide, een vervolg van het beenvlies en der peeseinden, overdekt en ſluit, naar de lengte der breuk, de pypholte der beide beenſtukken dicht: zoo dat zy geene gemeenſchap hebben, dan omtrent de opening, die nu tusſchen de peeseinden gezien wordt, doch in het lyk mede toegeſloten werd gevonden.

Beenkabinet n°. 170.

P L A A T X.

Een regter dyebeen, door het rad van een zwaar beladen wagen in tien en meerder ſtukken gebroken.

Offſchoon door het geweld der kneuzing de ſpieren moeten geſcheurd geweest zyn, was echter de huid geheel gebleven.

De loſſe beenſtukken, hoe zeer ook verplaatst geworden, zyn door tusſchengegroeid beenweer zodanig hereenigd, dat zy wederom één ſtevig been uitmaaken, het welk weinig verkort is. 'Er is onder deeze beenſtukken, die van het naastgelegene verwyderd, aan een afgelegener weder is vastgegroid.

Nergens ziet men overtollig beenweer uitgegroeid; en geen der beenſtukken geeft bewys van beenbederf. De beenſtukken laaten hier en daar gaapingen over, die in het lyk vliezig, door onvolkoomen beeneelt geſloten en aangevuld gevonden werden. Waar het beenweer reeds volkomen, verhard, en in been veranderd is, vertoont het een effene beenſchors, die glad is, of met gaatjens voor bloedvaatjens doorboord.

Daarenboven helt het bovenſtuk van dit dyebeen agterwaards over, en is tot eenen hoek hereenigd met de middenſte beenverbryzeling. Het middengedeelte vertoont, onder anderen, van vooren twee ruitwyze, en twee andere langwerpige evenwydige beenſtukken. Van den agterkant ziet men anderen, die tot de ſcherpe lyn van het dyebeen behooren; terwyl verſcheidene kleinere beenſplinters, in het beenweer gedompeld, daardoor minder beledigende zyn geworden.

Het geheele dyebeen vertoont zich eenigermaate bogtig.

De lyder was in zyne genezing zo verre gevorderd, dat hy, zonder mismaakte kreupelheid, gaan en ſtaan kon.

Een uitſteekend voorbeeld van de heelkracht der Natuur.

Beenkabinet n°. 209.

P L A A T XI.

A F B E E L D I N G I.

Een regter dyebeen, in het midden gebroken, weder vastgegroeid, en naar de lengte doorgezaagd, om het inwendig maakſel te zien.

De breuk is ſchuinsch. Het onderſte beenſtuk is aan de buitenzyde van het bovenſtuk door de ſpieren opgetrokken geweest.

Het tusſchen beide gegroeid beenweer is volkomen, beenig, van een vaste, gladde, beenſchors voorzien; inwendig met beenvezelen en cellen gevuld, waardoor het de afgebroken en van een geſcheidene beeneinden ſamenhecht, en derzelver pypholten vaneenſcheidt, en geen gemeenſchap doet hebben.

Beenkabinet n°. 218.

A F B E E L D I N G II.

Een regter opperarmbeen, op twee plaatſen gebroken, hereenigd, en naar de lengte geheel doorgezaagd, van binnen te zien.

De breuken zyn meer of min ſchuinsch geweest. De beenſtukken vry wel ſamengevoegd geworden, en vastgegroeid.

rum

rum digitorum longitudinem æquat, et utraque parte ex toto reſolutum fuit: hinc etiam, poſt ſanationem, capita ejus oſſi ſuperiori atque inferiori a poſteriori applicata atque concreta viſuntur.

Pars oſſis interior, duobus ſeptis calloſis tripartita, pumici ſimili raritate donata eſt.

Natura autem in conſolidanda fractura ita procedit, ut, naſcente callo carni ſimili, fibræ et laminæ corticis oſſeæ capitum invicem ſecedant; interiores dein fibræ et laminæ ab omni parte iterum verſus centrum canalis ſibi mutuo accedant, et canalem medullam continentem claudant atque obturent; mediæ laminæ capitis unius oſſis illis alterius occurrant, cum novis calli oſſei fibris miſceantur, atque in ſepta concreſcant; exteriores denique, una cum acutis novis oſſeis fibris, in durum ac ſolidum calli corticem compingantur, et continuato omnium fragmentorum perioſtio vinciantur; totuſque ita callus, organicus, ut verum os nutrietur atque creſcat.

Theſ. Hov. num. CLXXVI.

Het middelſte beenſtuk is eenige duimen lang, en aan beide einden afgebroken geweest. Hierom ziet men ook, na de geneezing, dat deszelfs uiteinden van agteren aan het bovenst en onderst been zyn ſaamgevoegd geweest en aan elkander gegroeid.

Het binnenst gedeelte van het been is door twee middenſchotten in drie holten gedeeld, en heeft eene ylheid byna als puimſteen.

De Natuur gaat, by het geneezen eener beenbreuk, dus te werk. Door het uit yderen beenſtomp groeijend beenvleesch worden eerst alle de beenvezelen en plaatjens verwyderd; waarna de binnenſte beenplaatjens weder tot elkanderen en als tot een middelpunt naderen, de holte vernaauwen, en eindelyk de mergpyp puntig ſluiten. De middelſte beenplaatjens en vezelen komen, door tusſchengroeijende nieuwe beendeeltjens, met elkanderen in aanraaking, en groeijen te ſamen tot beenige middenſchotten, die de pypholten afdeelen. De buitenſte beenplaatjens en vezelen, verſterkt door nieuw gevormde beenvezelen, worden met dezelven weder opëengepakt, om de vaste en harde beenſchors uit te maaken, die door een vaatryk beenvlies, het vervolg van dat der afgebrokene en hereenigde beenſtukken, bekleed wordt; waardoor het beenweer derhalve bewerktuigd, en, even als het overig been, gevoed wordt en in wasdom toeneemt.

Beenkabinet n°. 176.

TABULA XII.

FIGURA I ET II.

Pueri rachitici, et prope tres annos nati, femur dextrum, flexibile, curvatum, fractum, ſeptuageſimo fere curationis die cadavere exemtum, et ſerra per longitudinem fiſſum. Partes ſibi oppoſitæ ab interiori, in quibus ſequentia viſuntur.

Perioſtium integerrimum, oſſi continuum, in parte convexa femoris fracti naturalis craſſitudinis; in parte poſteriori atque concava fracturæ, craſſitie auctum; ab utraque parte abit in corio ſimilem ſubſtantiam, quæ fracturæ callum conſtituit, maxime a parte interiori capitibus fractis quaſi interjectum, atque refertum minimis particulis ſive ſpiculis oſſeis, quæ attactu aut armato oculo dignoſcebantur.

Os parte convexa fracturam evidentem exhibet. Caput utriuſque oſſis craſſitudine auctum. Corticis laminæ interiores, ſejunctæ, a circumferentia ad centrum cavitatis invicem accedunt: hinc canalis medullaris uterque occluſus. Laminæ corticis mediæ et exteriores utriuſque oſſis, ſejunctæ et ad parvam diſtantiam ex adverſo ſibi invicem oppoſitæ, intermediis ſpiculis oſſeis, per callum coriaceum diſperſis, in mutuam cohæſionem atque concretionem tendentes viſuntur.

Diſſ. de Callo, pag. 165.

PLAAT XII.

AFBEELDING I en II.

Het regter dyebeen van een kind van drie jaaren, door weekheid buigbaar en gekromd, in het midden gebroken, en ruym twee maanden na de breuk uit het lykjen uitgenoomen, en naar de lengte geheel doorgezaagd. Beide de oppervlakten der doorſnede zyn afgebeeld, om de overeenkomst te zien.

Het beenvlies is gaaf, overal aan het been gehecht, en op de uitpuilende voorzyde weinig meer dan van natuurlyke dikte; aan de holſtaande agterzyde daarentegen is het verdikt; gaande wederzyds over in eene taaije, vliezige, lederagtige zelfſtandigheid of beeneelt, vooral van de binnenzyde tusſchen de afgebrokene beeneinden ingevoegd, en doorzaaid met fyne beendeeltjens en puntige beenſpiesjens, die zoowel op het gevoel, als met het vergrootglas, in het voorwerp worden waargenomen.

De beenbreuk is aan den voorkant zichtbaar. Beide de beeneinden zyn aldaar uitgezet en verdikt, en de beenplaatjens verwyderd. De binnenſte derzelven naderen tot elkanderen, en ſluiten de mergholten af. De middelſte en buitenſte, op een korten afſtand tegen elkanderen overſtaande, en door het beeneelt verbonden, nygen tot nieuwen ſamenhang en hereeniging, door tusſchenkomst van de door het beeneelt verſpreide beendeeltjens.

FIGURA III.

Os cruris dextri utrumque, eadem altitudine et eo quidem loco ubi media dehiſcunt, fractum atque callo ferruminatum, a parte exteriori.

Callus æquabilis, non ſolum capita oſſis ſinguli reunivit, ſed et utriusque capita arctiori forſan vinculo adſtricta invicem coaleſcere effecit. Cortex hujus calli lævis, parvis foraminulis pro paucis novi perioſtii vaſis pervius.

AFBEELDING III.

Het middengedeelte van een regter ſcheen- en kuit-been, op gelyke hoogte in het midden gebroken geweest, doch door beenweer hereenigd en onderling vastgegroeid, van de buitenzyde gezien.

Het beenig weer is effen, en deed niet alleen de gebrokene beeneinden weder vastgroeijen, maar ook de beide beenpypen, door een te ſterk aangeſloten verband nader by elkanderen gebragt.

De beenige ſchors van dit vaste beenweer is glad, en met gaatjens voorzien, die bloedvaten van het nieuwe beenvlies hebben doorgelaaten.

FIGURA IV.

Eadem fractura compoſita, ab interiori.

Oſſa per longitudinem fiſſa ita, ut etiam callus finderetur. Cavitates medulloſæ ſeptis calloſis diſtinctæ. Callus, æque ac capita illa, pumicoſus. Laminæ et fibræ corticis capitum omnium, a callo carni ſimili in-

AFBEELDING IV.

Dezelfde beenbreuk, naar de lengte doorgezaagd, van de binnenzyde.

Het beenweer is, zoo wel als de beenpypen, doorgeſneden. De mergholten zyn door beenweerige middenſchotten onderſcheiden, en zonder gemeenſchap. De hereenigde hoofden der been-

tercreſcente ſejunctæ. Interiores, ad centrum cavitatis cujusvis mutuo accedentes, canales medullares a parte fracturæ occludunt. Fibræ et laminæ corticis mediæ a parte ſuperiore, inferiore atque laterali, invicem oppoſitæ, accedentes, novis oſſeis fibris intermixtis elegantem reticularem et cellularem internam calli perfecti fabricam exhibent. Laminæ exteriores, elongatæ quaſi, iterumque compactæ, corticem calli perfecti conſtituere adjuvant. Intermedius callus ſolidior.

Theſ. Hov. num. CCXXXVII.

TABULA XIII.

FIGURA I.

Femur ſiniſtrum, rachitide inſigniter curvatum, juxta genu fractum et ferruminatum, ab exteriori.

Os ſuperius pro parte ante inferius ſitum; reliqua poſteriore parte fiſſuræ verticis oſſis inferioris inſertum. Callus modicus, excavatus, cortice æquabili, pluribus foraminulis pro vaſis novi perioſtii pervius.

Theſ. Hov. num. CXCIX.

FIGURA II.

Pars femoris ſiniſtri, parte inferiore fracti et ferruminati, ab exteriore.

Caput oſſis inferioris fiſſum. Caput oſſis ſuperioris, inſtar cunei, huic fiſſuræ inſertum. Callus inæquabilis, foraminulis pro tranſitu vaſorum pervius.

Additamentum inferius deeſt.

Theſ. Hov. num. CXCVIII.

TABULA XIV.

FIGURA I.

Pars fracti femoris dextri ſuperior.

Collum diffractum et ferruminatum. Caput femoris globoſum, depreſſum, in partem poſteriorem inclinatum. Collum parte anteriori ſolutionis notam oſtendit. Capitis et colli tubercula plura minora locum dant ſuſpicioni, acrem humorem intra articuli cavum effuſum fuiſſe.

Theſ. Hov. num. CCV.

FIGURA II.

Pars fracti femoris ſiniſtri ſuperior.

Fractura obliqua, a trochantere majore ad minorem, qui ſimul in plura parva fragmenta diſſiliit. Caput depreſſum ita, ut ſinus, cui ligamentum teres aſſigitur, utroque trochantere inferior ſit. Callus æquabilis.

Theſ. Hov. num. CCII.

beenſtukken, zoowel als het beenweer, gelyken naar puimſteen. Alle de beenplaatjens zyn door vleeschgroeijing verwyderd en vaneengeweken. De binnenſte zyn weder tot elkanderen genaderd en ſluiten de mergholten af. De middenſte van beide de beeneinden ontmoeten elkanderen, zyn door tusſchenkoomende beenyezelen verbonden, en maaken ſierlyke vlechten en beencellen uit, welke met die van het beenweer ſamenhangen. De buitenſte beenplaatjens, verlengd en weder opëengepakt, helpen de vaste ſchors van het beenweer ſamenſtellen. Het tuſchen beide beenderen ingegroeid beenweer is vaster en digter.

Beenkabinet n°. 237.

PLAAT XIII.

AFBEELDING I.

Een ſlinker dyebeen van een bejaarden, aanmerkelyk in de jeugd door weekheid gekromd, maar vaster geworden, naderhand gebroken, en genezen, van de buitenzyde gezien.

Het bovenſtuk is een weinig voorwaard verplaatst, naar agteren in het geſpleeten einde van het onderſtuk gevat, en daarmede vastgegroeid.

Het maatig beenweer is inwendig hol; de ſchors daarvan is effen, en doorboord met gaatjens, die tot doorlaating van bloedvaten van het nieuw beenvlies gediend hebben.

Beenkabinet n°. 199.

AFBEELDING II.

Een gedeelte van het ſlinker dyebeen van een jong mensch, beneden het midden gebroken, en door beenweer hereenigd, van de buitenzyde gezien.

Het gebroken einde van het onderſte beenſtuk was tevens geſpleten; het einde van het bovenſte beenſtuk, binnen de mergholte van het onderſte gedrongen, en in die houding vastgegroeid. Het beenweer is oneffen, doorboord met gaatjens voor bloedvaten.

Het benedenſte aangroeiſel ontbreekt.

Beenkabinet n°. 198.

PLAAT XIV.

AFBEELDING I.

Het bovengedeelte van een regter dyebeen.

Hetzelve is in den hals gebroken geweest, en weder geheeld. Het ronde hoofd is nederwaard gedrukt, en helt naar agteren. De breuk van den hals is aan den voorkant nog zichtbaar. Verſcheiden knobbelachtige verhevenheden geeven te kennen, dat 'er een ſcherp vocht binnen het lid uitgeſtort geweest zy.

Beenkabinet n°. 205.

AFBEELDING II.

Het bovengedeelte van een ſlinker dyebeen.

De breuk is ſchuinsch geweest, gaande van den grooten draaijer naar den kleinen, die te gelyk in verſcheidene kleine ſtukken verbroken geweest is. Het hoofd is meerder nedergedrukt, zo dat de kuil, die tot aanhechting van den ronden band dient, laager ſtaat dan beide de uitſteekſels. Het beenweer heeft eene effene oppervlakte.

Beenkabinet n°. 202.

TABULA XV.

FIGURA I ET II.

Pars capitis oſſei ſuperior, ab exteriori convexa, ab interiori concava, exhibita.

Vertex ſummus, duobus in locis plumbea glande percuſſus, et percuſſione ablatis integumentis nudatus; dein, crena a natura facta et nata caruncula, per orbem fere ſolutus, reliquo oſſi non niſi aculeis oſſeis adhæret. Rima orbicularis, ſerrata, ex interiori parte (Fig. 2.) atque extrinſecus (Fig. 1.) cœptæ ſolutionis curſum indicat. Sutura ſagittalis per medium os procedit. In ſuperficie frontalium et parietalium oſſium foramina, quæ tranſitui vaſorum inſervierunt, plura viſuntur.

Theſ. Hov. num. CXLIX.

TABULA XVI.

FIGURA I ET II.

Portio major oſſis verticis dextri, quodammodo quadrangula, puellæ decem annos natæ, quæ, ex altiori ſcala prona cadens, verticem alliſerat. Poſt factam cranii perforationem, os nudatum, ad aliquam diſtantiam a facto foramine, ſeparationis futuræ notas repreſentabat; quibus per quinque menſes protractis, portio hæc a vicinis ſoluta eximi potuit. Caruncula, ex diploë et dura meninge ceu perioſtio interno calvariæ nata, cicatrice intervallum replevit, ſed adeo tenera, ut motus, quo pulſatione arteriarum aut reſpiratione cerebrum modo ſubſiſtit, ſe modo attollit, conſpici potuerit. Poſt tres alios menſes, loco membranæ induratæ, valida cicatrix oſſea, ſive callus, quod inter oſſa vacuum fuerat ſpatium implevit.

Os a natura ita ſolutum et ſeparatum, figura I. ab exteriori, II. ab interiori exhibitum, clare evincit tabulam oſſis internam plures fiſſuras paſſam fuiſſe; neque ejus ſolutionem illi externæ reſpondiſſe, ſed aliquantum latius ſe extendiſſe.

Cicatrices tales vere membranaceas, vaſculoſas, quæ poſt perforationem vacuum locum implere ſolent, iconibus expreſſas nuper exhibuere celeb. MONRO, in *Obſervations on the nervous ſyſtem.* TAB. XLVI. FIG. 3. B. in editione germanica, TAB. XIII. FIG. 12. B. et clar. ARNEMANN, *Verſuche uber das gehirn und ruckenmark.* TAB. VII. FIG. 1, 2.

Theſ. Hov. num. CCCLXXXIX.

FIGURA III ET IV.

Pars tibiæ dextræ juvenis inferior, figura III. ab anteriori, IV. a poſteriori.

Caput oſſis tumidum, ſinus et proceſſus, quibus pertinet ad articulum cum talo, emortui et nigri a ſphacelo. Crena profunda os cingit, vitiatumque a ſano ſeparat. Pars vicina ſuperior, ſana atque viva, tumet atque contextum fibroſum quodammodo ſolutum exhibet, innumeris foraminibus a vaſis perioſtii majoribus foratum.

Theſ. Hov. num. CDXIX.

PLAAT XV.

AFBEELDING I en II.

Het bovengedeelte van een bekkeneel, uitwendig bol, en inwendig hol afgebeeld.

De wandbeenderen, naby den pylnaad door twee ſchampſchooten van kogels getroffen, met verlies der bekleedſelen. By het opwerpen van eenen rand van vleeſchheuveltjens, en eenen door de natuur gemaakten, bykans voltooiden kring van ſcheiding, hangt het ontbloot been met het omringende, niet dan door eenige punten te ſaamen. Deeze gehakkelde kringswyze ſcheiding is, zo wel aan de binnenſte holle (Afb. II.) *als buitenſte bolle zyde (Afb.* I.) *zichtbaar. De pylnaad loopt regt door het middenſte beenſtuk.. .De beide opperylakten van de voorhoofds- en wandbeenderen vertoonen zeer veele gaatjens, die tot doorlaating van bloedvaatjens gediend hebben.*

Beenkabinet n°. 149.

PLAAT XVI.

AFBEELDING I en II.

Een groot en byna vierkant ſtuk van het regter opperhoofdsbeen van een meisje van tien jaaren, welke, van een hoogen trap vallende, op den kruin nederkwam. De panbooring wierd met goed gevolg verricht. Het ontbloot been gaf, op eenigen afſtand van het geboorde gat, de bewyzen van aanſtaande ſcheiding; welke geduurende vyf maanden zodanig vorderde, dat eindelyk dit afgebeelde ſtuk, geheel losgeraakt, konde uitgenomen worden. Een rood vleeſch, uit het tafelſcheidſel en inwendig bekkeneelsvlies voortgroeiende en opryzende, vulde deeze holte met een vliezig wondteken, dat zo teder was, dat de bewegingen, waardoor by de klopping der herſſenſlagäderen, of de ademhaaling, de herſſenen beurtelings opryzen en nedervallen, voor het oog zichtbaar wierdt. Na drie volgende maanden wierd, in plaatſe van dit verdikt vlies, een ſtevig beenweêr, 't welk die gaaping vulde, waargenomen.

De eerſte *afbeelding vertoont dit geſcheiden beenſtuk van de buitenzyde,* de tweede *van de binnenzyde; en wyzen duidelyk aan, dat de binnenſte beentafel meerder ſplytingen ondergaan, en derzelver ſcheiding niet aan die der buitenſte ontblootte beenopperylakte beantwoort, maar verder uitgeloopen moet hebben.*

Zodanige waare vliezige en vaatryke wondtekenen zyn onlangs in plaat afgebeeld door de beroemde MONRO, *en hooggeleerde* ARNEMANN.

Beenkabinet n°. 389.

AFBEELDING III en IV.

Het onderſte gedeelte van het regter ſcheenbeen eens jongelings, in Afb. III. *van de voorzyde, en Afb.* IV. *van de agterkant afgebeeld.*

Het dikker beenhoofd en aangroeiſel, deszelfs ſchuitwyze holligheid en de binnenſte enkel, tot het gewricht van de voet behoorende, zyn verſtorven en door het koude vuur zwart geworden. Een diepe rondgaande kring onderſcheidt het verſtorvene van het gezonde been. Het leyendige en gezonde is, boven deezen kring van ſcheiding, merkbaar gezwollen en vertoont een losſer geworden vezelig weefſel, met eene meenigte van gaatjens, die verwydde bloedvaten van het beenvlies hebben doorgelaaten.

Beenkabinet n°. 419.

TABULA XVII.

FIGURA I ET II.

Tibia atque fibula dextra hominis adulti, felici curatione abſciſſa, ſerra per longitudinem diffiſſa, et in liquore limpido aſſervata: ut modus appareat, quo natura, dum ſola per ſe ſanationi haud ſufficit, ubi gangrænæ vitium conſiſtit, integrum a vitiato ſejungere conatur. Primo enim, per circuitum, integumentorum non ſolum, verum et oſſis, crena oritur, carne teneri atque rubella, levi inflammatione ac ſuppuratione conjuncta, dignoſcenda. Jam os emortuum labat. Dein, crena eadem per transverſam oſſis craſſitudinem perfecta, os ſphacelo perditum cadit. Tandem callus, id eſt ſubſtantia membranacea, craſſa et corio non dis ſimilis, totum caput oſſis integri occludit atque obtegit.

FIGURA I.

Tibia et fibula dextra, a poſteriori.

Caput fibulæ emortuum et ſeparatum deeſt: ejus autem loco callus membranaceus, perioſtio fibulæ continuus, et caput ejus obtegens, fibulam reliquam ſanam tibiæ allegat. Crena ſatis profunda caput tibiæ nudatum atque emortuum ab oſſe ſano, tumente et perioſteo munito, diſtinguit. Callus ſive caruncula, cutis atque perioſtii productio, qua caput tibiae poſt ſeparationem obtectum maneat, ſanum inter atque vitiatum os interſertus conſpicitur.

FIGURA II.

Oſſa eadem ab anteriori. Os tibiæ perioſtio obductum, et, qua parte os emortuum ſepararetur, ſolito magis expanſum, ſerra diffiſſum. Cortex oſſis craſſior partem medulloſam, rariorem, fibratam complectitur. Os emortuum ab integro diſtinguitur linea carnoſa, ſive caruncula molli, teneri, et in recenti rubicunda; nunc vero, in liquore, cartilagini colorè albido atque habitu ſimili, quæ, in perioſtium tibiæ continuata, naturam membranaceam indubiam reddit.

Theſ. Hov. num. CDXV.

FIGURA III.

Pars tibiæ et fibulæ ſiniſtræ, poſt ſeparationem utriuſque capitis ſphacelo emortui, ſerra diffiſſa, ab interiori. Cortex tenuior et pars medulloſa, illi epiphyſis oſſis adulti ſimilis, viſuntur. Vertex latus, rarus, fibratus, non cortice, ſed craſſo molli callo obductus, qui, perioſtii continuatio, pro parte carnoſæ cutis productio eſt, uti ex cicatrice orbiculari dignoſcitur.

Theſ. Hov. num. CDXVI.

FIGURA IV.

Pars tibiæ et fibulæ dextræ, cum aliqua parte integumentorum. Pars cruris inferior, quæ, funiculo anchorali illaqueata, dum ſoluta anchora fundum fluminis petit, una cum pede viro abrupta fuerat. Truncus ſuperſtes, maſſa carnea et fungoſa utcumque obductus, perpetuo lymphæ ſtillicidio, ad inducendum cicatricem perduci haud poterat. Æger tandem, inſtituta medio ſub genu amputatione, ſanatus.

Partis tibiæ reſectæ, ſerra diffiſſæ, caput figuram coni

PLAAT XVII.

AFBEELDING I en II.

Gedeelten van het verſtorven en afgezet regter ſcheen- en kuitbeen, van een bejaard man, in vogt bewaard, om aantewyzen hoe de natuur, niet vermogend het leven in het deel te herſtellen, de verſterving bepaalt, en het gezonde van het bedorvene ſcheidt. 'Er ontſtaat namelyk een kring, die in den beginne door een rooden lyn kenteekent, en dieper doorgaande, met ligte ontſteeking en ettermaaking, niet alleen de zagte deelen, maar ook het harde been, doordringt en ſcheidt. Het verſtorven beenſtuk waggelt, en valt af, zo dra die kring voltooid is. Daar na wordt de ſtomp van het gezond been geſloten, en overdekt door een eelt, dat is door eene vliesachtige zelfſtandigheid, die dik en aan leder niet ongelyk wordt.

AFBEELDING I.

Het regter ſcheen- en kuitbeen van de agterzyde.

Het verſtorven hoofdje van het kuitbeen is reeds afgevallen, en ontbreekt: maar aan deszelfs plaats is een vliezig eelt, een vervolg van het beenvlies, en overdekt den ſtomp en vereenigt het overig gezonde kuitbeen met het ſcheenbeen. Een vry diepe kring ſcheidt het bloot en verſtorven hoofd des ſcheenbeens van het gezonde, 't welk dikker uitgezet en met beenvlies bekleed is. Het groeiend eelt of vleeſch, een vervolg der huit en van het beenvlies, 't welk naderhand den ſtomp moest bedekken, ziet men ook hier tusſchen het gezond en bedorven been indringen.

AFBEELDING II.

Dezelfde beenderen, van de voorzyde. Het ſcheenbeen met beenvlies bekleed, en, ter plaatſe der ſcheiding, meer dan natuurlyk dik en doorgezaagt. De buitenſte beenſchors overdekt en omvat het yler, vezelachtiger, inwendig beenweefſel. Het doode been is van het levend en gezonde onderſcheiden, door eene vleezige lyn van week, teder, en in het levend voorwerp levendig rood vleeſch; het welk, in moutwyn bewaard, aan de kleur en aart van kraakbeen meerder gelyk ſchynt; zynde echter met de daad vliezig, en een vervolg van het beenvlies.

Beenkabinet no. 415.

AFBEELDING III.

Een gedeelte van een ſlinker ſcheen- en kuitbeen, na de afſcheiding der beide verſtorvene beenhoofden. De ſtomp van het ſcheenbeen is doorgezaagt, en de binnenzyde afgebeeld. De dunnere beenſchors en het inwendig beenweefſel, aan dat der hoofden der lange beenderen niet ongelyk, zyn hier kenbaar. De kruin van deeze beenſtomp is verbreed, yl en vezelachtig, en door geen vaste beenſchors overdekt, maar door een dik en zagt eelt, 't welke gedeeltelyk een vervolg van het beenvlies, voor het overige een voortbrengſel van de vleezige huid is, gelyk aan het ronde wondteken blykt.

Beenkabinet no. 416.

AFBEELDING IV.

Een gedeelte van een regter ſcheen- en kuitbeen, met een gedeelte der omringende zagte bekleedſelen. Dit been was door een ankertouw verſtropt, en, by het afloopen van het anker, een gedeelte te gelyk met den voet afgeſcheurd. De beenſtomp, allengskens met een ſponsachtig vleesch begroeit, en door eene aanhoudende lekking van vogt beſproeit, konde niet tot geneezing gebragt worden. Na de afzetting, beneden de knie, genas de lyder volkomen.

De afgezette en doorgezaagde ſtomp vertoont eene kegelvy-

dullaris,

habet. Canalis medullaris, ab omni parte ad ſe invicem accedentibus fibris atque laminis oſſeis relaxatis, penitus obturatus. Caro fungoſa caput oſſis ambit, ſub qua cortex oſſis rarior factus, et fere ſolutus, novis oſſeis ſolidis ſquamis huic carni inhæret.

Theſ. Hov. num. CDXXI.

TABULA XVIII.

FIGURA I. ET II.

Partes tibiæ atque fibulæ ſiniſtræ inferiores hominis adulti, cui crus utrumque ſphacelo affectum fuerat.

FIGURA I.

Tibia, poſt amputationem, ſerra per longitudinem diffiſſa.

Caput tibiæ, quo cum talo committitur, vaſis perioſtii non amplius nutritum, hincque emortuum, contextum fibroſum exhibet areſactum, et cellulas medulla vacuas ampliores. Linea oſſea, compactior, corpus oſſis et additamentum diſcriminat. Crena imperfecta, in recenti caruncula rubicunda impleta, vitiatum os a ſano diſtinguit.

In oſſe ſano, mox ſupra crenam tumente, duplex corticis ſubſtantia diſcernitur; altera exterior eaque rarior, relaxatis et nova interpoſita materie oſſea iterum concretis fibris et laminis, qua turgidius ibi os apparet; altera interior vitiata, pinguis et quaſi ad corruptelam diſpoſita, anguſtior multo circumferentia ſani oſſis ſuperioris, neque ergo pro naturali craſſitudine oſſis veteris, novo tamquam canali incluſa, habenda.

FIGURA II.

Fibula, cujus pars inferior emortua. Pars ſuperior ſana, a vitiato oſſe per crenam diſtincta, mox ſupra eandem tumet. Ora craſſa, calloſa, dura, oſſea, qua, uti in præcedenti figura, crena terminatur, plurimis foraminibus a vaſis perioſtii forata.

FIGURA III.

Femur dextrum hominis adulti, qui, ex alto cadens, femur ſupra condylos alliſerat. Dolor oriebatur acerbus, vix remittens; dein caro intumeſcit, ſenſimque tumor durus augeſcit, ut tandem femur altero femore quadruplo craſſius videretur.

Sectio cadaveris exhibuit panniculum adipoſum multa atque indurata pinguedine repletum, et hincinde fiſtuloſum, cui vaſa et tenues muſculorum reliquiæ inhærebant. Incipientis morbi ſedem in perioſtio atque cortice oſſis externo fuiſſe, veriſimile reddidit os affectum, perioſtio corrupto nudum, quale hic accurate exhibetur.

Cruſta nempe exterior morbo exeſa et deperdita: ſed os huic cruſtæ ſubjectum, inæquabile, aſperum, ſinus et proceſſus oſſeos ſpinoſos majores repræſentat. A parte anteriori laminæ corticis femoris medii recurvatæ a ſe invicem ſecedunt: quaſi natura, per carunculam inter laminas corticis dehiſcentes natam, molita ſit totum os inferius ſeparare.

Theſ. Hov. num. CCCXXXI.

ze gedaante. De van een geweekene plaatjens en vezelen der beenſchors, binnenwaarts tot elkanderen naderende, hebben daardoor de inwendige mergholte geheel geſloten. Een ſponsachtig vleeſch omringt deeze beenſtomp, terwyl de ylere en byna ontbonden ſchors door nieuwgevormde beenſchubben met dit vleeſch ſamenhangt.

Beenkabinet n°. 421.

PLAAT XVIII.

AFBEELDING I en II.

Gedeelten van een ſlinker ſcheen- en kuitbeen eens bejaarden, wiens beide beenen door verſterving waren aangedaan.

AFBEELDING I.

Het ſcheenbeen, na de afzetting, naar de lengte doorgezaagt.

Het hoofd van 't ſcheenbeen, tot geleding met het kootbeen van den voet dienende, niet meer gevoed door de vaten van het beenvlies, en hierom verſtorven, vertoont inwendig een vezelig, maar verdord beenweefſel, met groote en van merg ledige cellen. Eene vastere beenige lyn onderſcheidt het aangroeiſel van het ligchaam des beens. De onvoltooide kring van ſcheiding, in het verſche voorwerp door roodkleurig vleeſch gevuld, ſcheidt het doode been van het levendige.

In het gezonde been, boven deezen kring gezwollen en dikker geworden, kan men eene tweeërley zelfſtandigheid onderſcheiden; de buitenſte ylere, door loslaating der beenplaatjens en vezelen, die door nieuwe aangevoerde beenſtof hereenigt en vaſtgegroeit zyn, waar door het been zich dikker vertoont; de binnenſte zelfſtandigheid ontaart, met vet doordrongen en als tot bederf over hellende, daarenboven veel minder van omtrek dan het bovenſte gezonde been, en hierom niet voor de geheele oude beenpyp, binnen eenen nieuwgevormden beengoot beſlooten, te houden.

AFBEELDING II.

Het kuitbeen, waarvan het benedenſte gedeelte verſtorven is. Het bovenſte gezonde deel is, onmiddelyk boven den kring van ſcheiding, gezwollen en uitgezet. Deeze kring wordt bepaald door een dikken beenweerigen rand, waaraan veele gaatjens voor bloedvaten gezien worden.

AFBEELDING III.

Het regter dyebeen eens bejaarden, die, door een hoogen val, kneuzing aan de dye even boven de knie bekomen had. Na hevige pynen begon het deel optezetten, en ging over in eene harde zwelling, waardoor de omtrek der dye viermaalen dien der gezonde zyde overtrof.

Na de dood ontleed, vertoonde zich de vetrok met veel verhard vet opgevuld, en met verſcheiden pypzweeren doorgraven, waarin vaten en ſpiervezelen hingen. Dat waarſchynlyk het beenvlies en de uitwendige beenſchors de eerſte en voornaamſte zitplaats van het gebrek geweest waaren, bewees het van bedorven beenvlies ontbloot been, naaukeurig hier afgebeeld.

De buitenſte beenſchors is weggeknaagt en verlooren gegaan; en het ondergelegen bloot been vertoont zig oneffen, met holtens en doornachtig uitſteekende beenvezelen. Aan den voorkant ziet men de buitenſte beenplaaten van het midden des dyebeens, buitenwaars omgebogen, van de onderliggende afwyken: als had de natuur getragt het geheele onderſtuk aftescheiden, door een groeiend vleesch tuſſchen de van een gewekene beenplaaten.

Beenkabinet n°. 331.

TABULA XIX.

FIGURA I — V.

Partes femoris ſiniſtri fracti hominis adulti, lapſu ex altiori loco graviter vulnerati et ægrotantis. Inſignis dolor, tumor, aliaque graviora ſymptomata ſupervenerunt, quibus per aliquot hebdomadas continuatis, neque adminiſtrato artis auxilio ſopitis, ægrotus obiit.

Sectis in cadavere femoris integumentis, vagina tendinea atque muſculis, juxta longitudinem, inveni intus cavum amplum, cruſta purulenta craſſa obductum, necnon pure refertum. In medio hujus horrendi cavi fundo femoris medii fragmentum, longitudinis trium pollicum transverſorum, perioſtio nudatum et nullibi adhæreſcens fluctuabat. Capita oſſis ſuperioris et inferioris, ſimili modo perioſtio ſuo corrupto nudata, longe prominebant emortua, et ab utroque oſſe ſano, perioſteo et muſculis adhærentibus obducto, diſtincta per crenam et huic interſertam carunculam, partibus iisdem mollibus continuam.

FIGURA I.

Pars femoris ſuperior, ab anteriore.

Os emortuum, quod intra cavum ulceris prominebat, a ſuperiori ſano diſtinctum per carni ſimilem ſubſtantiam, parum protractum exhibetur: ut appareat, crenam non adeo orbicularem fuiſſe (uti in Tab. XVI. et XVII.), verum obliquam, irregulari ſeparatione laminarum corticis, verſus anteriora altius adſcendiſſe: hinc et corticis oſſis ſquamam intra hanc carnem, qua obvolvitur, deliteſcere.

FIGURA II.

Os idem, a poſteriori.

Hac parte non minus evidens fit crenam atque carunculam non orbicularem eſſe; verum inter corticis oſſis laminas varie procedere, ut vitiatum ab integro ſeparetur.

FIGURA III.

Oſſis ejusdem integri extrema pars, infundibuliformis, tam ab interiore quam exteriore parte callo membranaceo ſive caruncula obducta, ſquamam corticis latiorem recondens.

FIGURA IV ET V.

Os emortuum idem, ac in Fig. I et II., ut ſeparatio laminarum corticis irregularis in hoc exemplo, innoteſcat.

Os emortuum atque nudatum capitis inferioris, ejusdem femoris ſimili modo a ſano ſeparatum fuerat.

PLAAT XIX.

AFBEELDING I — V.

Gedeelten van een ſlinker gebroken dyebeen van een bejaard man, door een hoogen val zwaar gewond. Hevige pynen, zwelling, enz. bleeven, ondanks alle kunsthulp, eenige weeken voortduuren, waarna de dood volgde.

By het ontleden van het lyk, en na eene langwerpige inſnyding der bekleedſelen, dyeſchede en voorſte dyeſpieren, vond ik eene verbaazende ruime holte, van binnen met een dikken verſtorven korst bezet, en vol etter. In het midden van die etter dreef het middenſtuk van het dyebeen, drie duymen lang, van beenvlies ontbloot, en nergens mede vereenigd. Het bovenſte en onderſte been ſtak met lange einden, binnen dien boezem, buiten het omringend vleeſch uit, en waaren beide van beenvlies beroofd, verſtorven, en onderſcheiden van het gezonde door een kring van ſcheiding en daar tusſchen indringend roodkleurig jong vleeſch, het vervolg van dat der omringende zagte deelen.

AFBEELDING I.

Het bovenſte beenſtuk, van de voorzyde.

Het ontbloot en verſtorven beeneinde, door een kring van het gezonde geſcheiden, is een weinig naar onderen uitgehaald afgebeeld; om aantewyzen, dat hierby niet eene ringwyze ſcheiding (gelyk in Plaat XVI en XVII.) hebbe plaats gehad; maar eene ſchuinſche en onregelmaatige van onderſcheidene laagen van beenplaaten; waardoor eene buitenſte beenſchubbe door dit groeiend vleeſch overdekt, niet gezien wordt.

AFBEELDING II.

Het zelfde beenſtuk, van den agterkant.

Hier blykt niet minder duidelyk, dat de kring van ſcheiding en de nieuwe vleeſchrand geene ringwyze richting houden; maar zich tusſchen de beenplaaten der beenſchors ongelyk uitſtrekken, om het doode van het levende afteſcheiden.

AFBEELDING III.

Het trechterwyze holle uiteinde van het zelfde levend en gezond been, inwendig en van buiten begroeit met een vleezig eelt of jong vleeſch, waar door de buitenſte breede beenſchubbe ook van de binnenzyde overdekt wordt.

AFBEELDING IV. en V.

Het zelfde verſtorven beenſtuk, als in Afbeelding I en II. waaraan de onregelmaatige ſcheiding der onderſcheidene beenplaaten blykt.

Het onderſte gedeelte van dit zelfde dyebeen, eveneens met een ontbloot en verſtorven einde binnen de etterzak uitſteekende, was op gelyke wyze van het gezonde afgeſcheiden.

TABULA

T A B U L A XX.

F I G U R A I.

Pars tibiæ dextræ hominis adulti ſani media, emortua atque labans, ex ulcere cruris procedente tempore in gangrænam degenerato, quo vitio etiam os afficiebatur, exemta, a parte poſteriore exhibita.

Os evulſum, longum IX poll. rhenol. a parte inferiore infundibuliformis; a ſuperiore anterior pars longior poſteriore. Superficies corticis, quæ aëri expoſita fuit, nigra; in parte poſteriore ulcere corroſa eſt, ubi ſimul foramina pro tranſitu vaſorum plurima viſuntur, tamquam ultimo naturæ conamine, ad nutriendum illud os vitiatum, efficta vel aucta. Os fiſtuloſum ſupra et infra ora inæquabili, ſerrata quaſi, terminatum; indicio crenarum irregularium, quibus natura os vitiatum a ſano ſeparavit.

F I G U R A II.

Maxima pars tibiæ et fibulæ dextræ ejusdem hominis, anno circiter vigeſimo poſt generationem novi oſſis, ob cicatricis ulcerationem profundam, cui ſpontanea medii cruris ſive calli oſſei fractura inſequebatur, amputatione ſub genu tuberculum reſecta, et ſerra per longitudinem diffiſſa, ita ut callus, qui partem tibiæ novam regeneratam effecit, qua perfectus et qua morboſus, finderetur, ut cum oſſe ſeparato (Fig. I.) comparari poſſit.

Tibiæ in longitudinem diffiſſæ pars ſuperior et inferior, poſt ſeparationem oſſis emortui integræ, a reliquo diſtinctæ viſuntur. Corticis enim laminæ ad ſe invicem accedentes cavum coarctant et occludunt. Medium inter hæc duo locum occupat callus valens ac durus, qui oſſis decidui locum tenet atque officium præſtitit, in verum os degeneratum, duritie ebur repræſentans, ita ut vix ſerra diffindi potuit. Capita hujus calli, in formam infundibuli expanſa, apices obtuſas extremorum amplectuntur. Præterea callus, licet totus fere ſolidus atque adeo ſine medulla ſit, tamen hinc et inde partes pumicoſas exhibet, tenuiſſimis membranulis veſtitas, ſanguineis vaſis in recens abſciſſo refertas. In ipſo fracturæ calli medii loco pars mollior fibroſa exhibita, quæ caro ſubrubra fuit inter fragmenta ſeparata.

Diſſ. de Callo pag. 187.

T A B U L A XXI.

Tibia dextra per longitudinem diffiſſa. Corticis lata ſed tenuis pars, ſive ſquama, externo ulcere nudata, parte tibiæ priori a ſubjecto oſſe ſoluta et ſeparata, pro parte cum eodem oſſe adhuc cohærens.

In vivo homine linea rubicunda novi ſuccreſcentis et repellentis perioſtii, carnis ſpecie, viſebatur.

F I G U R A I ET II.

Tibia a parte anteriori et poſteriori latitudinem ſquamæ emortuæ exhibet. In hac utraque ſquamæ parte foramina, ad tranſitum vaſorum ſubnaſcentis carunculæ, viſuntur. Os ſuperius tumidum.

P L A A T XX.

A F B E E L D I N G I.

Een middenſtuk van het regter ſcheenbeen van een bejaard man, na eene verzweering en verſterving aan de ſcheen ontbloot, losgeraakt, en waggelende uitgenoomen, van de agterzyde afgebeeld.

De lengte is 9 duimen, aan het ondereinde trechterwyze hol, en naar boven meerder verlengd uitloopende. De voorſte oppervlakte, aan de lucht bloot geſteld geweeſt, is zwart; de agterzyde door de verzweering geknaagd, alwaar een meerder getal gaatjens gezien worden, tot doorlaating van bloedvaatjens: als had de natuur getracht, door meerdere voeding, het ontaard been nog te behouden. De oneffene en getande rand der bovenſte en onderſte opening, duidt mede het onregelmatige aan der kringwyze ſcheiding, waardoor het doode been van het levende wierd afgezondert.

A F B E E L D I N G I.

Het grootſte gedeelte van het ſcheen- en kuitbeen van denzelfden lyder, twintig jaaren na de herſtelling van het verlies van zelfſtandigheid door nieuw been, om eene nieuwe verzweering van het wondteken aan de ſcheen, waarop een breuk van het beenweer volgde, beneden de knie afgezet, en naar de lengte doorgezaagd: zo dat het gezond en ontaart been en beenweer in het zelfde vlak gezien worden, om het zelve met het afgeſcheiden middenſtuk (Afb. I.) te vergelyken.

Het bovenſte en benedenſte, gezonde, beeneinde vertoont zich kenbaar onderſcheiden van het middenſte, door de elkanderen genaderde beenplaaten, die de holle beenpypen hebben afgeſloten.

Het vast en ſtevig beeneelt tusſchen deeze beide, de plaats van het verloore beenſtuk vullende, en allengskens tot een vast beenweer geworden, is in hardheid aan elpenbeen gelyk, en wierd bezwaarlyk met de zaag doorgeſneden. De einden van dit beenweer omvatten trechterwyze de ſtomp geſlootene pypholten der gezonde beenhoofden. Dit beenweer, alhoewel geheel vast en zonder merg, vertoont echter hier en daar een puimſteenachtigen aart, vliezig gevuld, en met bloedvaten doorweven. Aan de plaats der breuke van dit beenweer, ziet men eene loſſe vezelachtige ſelfſtandigheid, die, by de afzetting, een roodkleurig vleeſch was tusſchen de van een geſcheidde beenſtukken.

P L A A T XXI.

Een regter ſcheenbeen, naar de lengte doorgezaagd. Eene zeer breede, maar dunne, buitenſte beenplaat, door eene verzweering der bekleedſelen ontbloot, verſtorven, en door een rondgaande kring van het onderliggend gezond been gedeeltelyk afgeſcheiden, gedeeltelyk nog ſamenhangende. By het leven des lyders geſchiedde dit door tusſchenkomst van een rooden lyn van jong vleeſch of nieuw beenvlies, waardoor het verſtorven been wierd afgeſtoten.

A F B E E L D I N G I en II.

Het ſcheenbeen, van de voor- en agterkant, vertoont de breedte van de verſtorvene beenſchors. In beide deeze gedeelten der beenplaat ziet men gaatjens, tot doorlaating van vaatjens van het groeiend beenvleeſch. Het boveneinde is gezwollen.

FIGURA III.

Pars tibiæ ejusdem diffiſſæ eadem, ac in Fig. II. ab interiori.

Os ſuperius, tumidum, corticem exhibet craſſitudine auctum, cavumque medullare, recedentibus a cortice fibris atque laminis, cancellis oſſeis medullam contionentibus impletum. Squama emortua, ſuccreſſente caruncula ſeparata, parte inferiore a reliquo oſſe diſtat, parte ſuperiore adhuc cohærens.

Theſ. Hov. num. CDIV.

TABULA XXII.

Partes tibiæ atque fibulæ ſiniſtræ hominis adulti, cujus crura ab aliquo tempore ulceribus depaſcebantur; neque oſſa intacta vitio relinquebantur.

FIGURA I.

Pars fibulæ ſuperior naturalis; inferior autem, et qua ad articulum tibiæ cum talo accedit caput, craſſitudine aucta. Media pars, quæ hic exhibetur integumentis ulceratis ſtudio relictis nec non nova generata carne obducta, non minus turget.

Squamæ duæ, triangulares, oſſeæ, fibroſæ, et ſuccreſcente caruncula a reliquo oſſe ſolutæ atque ſeparatæ, vix cohærentes, in parte ſuperiore ac inferiore viſuntur. Medio inter haſce ſquamas loco caro ulceris, os ſubjectum obtegens, partem triangularem depreſſiorem exhibet, foveis atque foraminibus foratam ab eminentibus partibus ſquamæ emortuæ ſimilis, quibus cum ſubjecto oſſe cohæſerat.

FIGURA II.

Squama eadem ablata, figura triangulari deſcriptæ parti depreſſiori carnis ulceris reſpondens, emortua, ab exteriori, qua parte aëri expoſita, nigricans, fibroſa et granoſa.

FIGURA III.

Squama eadem ab interiori; ſuperficies inæquabilis, aſpera eminentiis, coloris naturalis.

FIGURA IV.

Tibia tota tumida, perioſtio per omnem ambitum firmiter adhærente, excepto loco, ubi os ulcere nudatum.

Pars inferior ſuo perioſtio obducta, naturali craſſior, inæquabilis, quodammodo tuberoſa.

Pars ſuperior, ablato perioſtio cum parte corticis oſſis anteriore, ſubſtantiam oſſeam duplicem exhibet: aliam nempe interiorem, compactam, ſolidam, naturalem; aliam exteriorem, propter fibras et laminas corticis pro parte ſolutas, relaxatam, fibratam, et quæ imponere poſſet, ſi cui os novum, intra perioſtii ſolutam vaginam, ex ita dicto ſucco oſſeo ſive oſſifico, coagulato, concreto et indurato natum videretur. Caput enim atque

AFBEELDING III.

Het vlak der loodlynige doorſnede van het zelfde been, als in Afbeelding II. Het gezwollen been vertoont een verdikte beenſchors, en de inwendige mergholte, by het vaneenwyken der beenvezelen en plaatjens, met merg bevattende beencellen geheel gevuld.

De verſtorven beenplaat, door het daaronder gegroeid vleeſch van het gezond been geſcheiden, ſtaat 'er aan den onderkant van af, terwyl zy 'er, naar boven, nog mede ſamenhangt.

Beenkabinet nº. 404

PLAAT XXII.

Geäelten van een regter ſcheen- en kuitbeen eens bejaarden mans, zedert eenigen tyd aan de beenen met voortloopende verzweeringen aangetast, waarvan de beenderen niet verſchoond bleven.

AFBEELDING I.

Een ſtuk van het kuitbeen, naar boven natuurlyk van dikte; maar naar onderen, als mede het hoofd ter geleding met den voet dienende, merkbaar uitgezet. Het middengedeelte, met de daaropgelaaten verzwooren bekleedſelen en nieuw vleesch overdekt, is niet minder gezwollen.

Twee driehoekige, vezelige, verſtorven beenplaatjens, door daaronder gegroeid beenvleeſch van het overig been afgeſcheiden en opgeligt, en naaulyks daarmede ſamenhangende, zyn aan den boven en onderkant in de zweer der bekleedſelen te zien. Tusſchen deeze beide, ziet men in het vleeſch der zweer, welke het onderliggend been overdekt, eene driehoekige verdieping, met kuiltjens en gaatjens voor de verheyenheden en punten van een dergelyk verſtorven beenplaatje, door welke het met het ondergelegen en gezond been heeft ſamengehangen.

AFBEELDING II.

Dit zelfde afgerukt, verſtorven, driehoekig beenplaatje, beantwoordende in gedaante aan de diepere plaats in het midden der zweer, van de buitenzyde, waarmede het aan de lucht is blootgeſteld geweest, zwart geworden, vezelig en grynig.

AFBEELDING III.

Het zelfde plaatje van de binnenzyde; oneffen, met ſcherpe verheyenheden, natuurlyk van kleur.

AFBEELDING IV.

Het ſcheenbeen van boven tot onderen uitgezet en gezwollen, waaraan het beenvlies zeer vast gehecht was, behalven aan de plaats van het door de verzweering ontbloot been.

Het benedenſte gedeelte, met het beenvlies bedekt gelaaten, is merkbaar dikker dan natuurlyk, en knobbelachtig.

Het bovengedeelte, waaryan ik het beenvlies nevens een gedeelte der uitwendige beenſchors afrukte, vertoont eene tweeërlei zelfſtandigheid: eene inwendige, opeengepakte, vastere en natuurlyke; eene andere buitenſte, ylere en vezelige, door loslaating der beenvezelen en plaatjens gedeeltelyk ontbonden, dewelke den bedrieglyken ſchyn heeft, als of 'er, binnen het losgeraakt beenvlies, uit verdikt en geſtold zogenaamd beenſap, eene koker van nieuw been om het oude ge-

addita-

additamentum oſſis, ſive epiphyſis, eadem ratione ac reliquum os, craſſitudine increvit.

Media pars, ſuis integumentis obducta, in medio ulceris partem corticis oſſis oblongam, nudatam, emortuam exhibet, fibroſam, ſeparationi, uti videbatur, proximam.

FIGURA V. ET VI.

Partes tibiæ ejusdem, cultro acuto et tenui ſerra ita diffiſſæ, ut ſectio mediam oſſis emortui partem (Fig. IV.), corticem externam rariorem, interioremque ſolidam oſſis ſubſtantiam, nec non ambiens perioſtium, partemque integumentorum relictam ex transverſo dividat; atque ita ſectionis facies ſibi invicem oppoſitæ accurate delinearentur.

FIGURA V.

Vertex oſſis ſuperioris planus.

Canalis medulloſus, medius, ſubſtantia fibroſa vaſculoſa impletus. Os medullam ambiens ſolidum, verſus anteriora extenuatum, iterumque parum lateſcens, diſtinctum undique ab externa, rariore, fibroſa cortice, intermedia ſubſtantia membranacea et cum perioſtio externo, os rarius cingente, continuata ita, ut tenerrima hujus carunculæ linea, ſquamam oſſeam emortuam a reliquo oſſe ſolido ſeparet.

FIGURA VI.

Vertex oſſis inferioris, ſuperiori reſpondens; in quo eadem, tenuiſſima, carunculæ linea expreſſa, quæ vitiatum os a ſano diſtinguit. Os autem illud emortuum, ſine ullo dubio, pars eſt corticis rarioris; neque ergo cortex oſſis fibrata, rarior, expanſa, pro novo oſſe, vaginam circa vetus conſtituente, habenda.

TABULA XXIII.

FIGURA I.

Pars oſſis femoris tumidi media hominis adulti, cujus utrumque femur atque crus cum doloribus profundioribus intumuerant, et ſaniem ſæpe ichoroſam ſtillantibus, fiſtuloſis, ulceribus pluribus depaſcebantur. Poſt mortem oſſa illa omnia inventa tumefacta, obducta perioſtio parum incraſſato et naturali firmius adhærente cortici hinc inde ſquamoſæ, inæquabili. Sectio transverſa fabricam internam oſtendit, ſimilem illi, a Ruischio (*in Theſ. max. pag.* 31. *H.*) deſcriptæ.

Exhibetur itaque, in hac figura, craſſitudo totius oſſis præternaturalis; vertex totus pumicoſus, ſecedentibus invicem fibris atque laminis oſſeis, tenui cortice ſolidiore cinctis; canalis medullaris, verſus centrum oſſis relaxato eodem contextu fibroſo, totus impletus atque occluſus. In parte anteriore oſſis foramen rotundum, ulcere effectum, ducens in canalem fiſtuloſum internum, cujus in medio pars oſſis ſolida, a natura ſoluta, libera, vacillans, neque tamen per anguſtum foramen extrahenda. Perioſtium, cujus pars cinguli inſtar re-

vormd ware: terwyl ondertusſchen het aangroeiſel, te gelyk met het overig been, in dikte heeft toegenomen.

Het middengedeelte, met de bekleedſelen bedekt gelaten, vertoont in het midden der zweer een langwerpig, ontbloot, verſtorven, vezelig en voos ſtuk der beenſchors, naar het ſchynt, rondom afgeſcheiden en gereed om te zullen uitvallen.

AFBEELDING V en VI.

De beide naauwkeurig afgebeelde vlakten der doorſnede van dit ſcheenbeen, zodanig verricht, dat door dezelve het ontbloot en verſtorven beengedeelte (Afb. IV.), de uitwendige ylere, en inwendige vaſte beenſelfſtandigheid, nevens het omkleedend beenylies en de verzworene bekleedſelen ter zelver tyd met eene fyne zaag grondvlakkig en dwarſch doorgeſneden wierden.

AFBEELDING V.

Het vlak der doorſnede aan het bovenſte beenſtuk.

Het inwendig mergcanaal is door eene celwyze, vezel- en vaatryke zelfſtandigheid opgevuld. Het been, dit merg omringende, is vast, loopt naar vooren verſmald uit, en daarna weder een weinig verbreed, rondom van de buitenſte ylere beenſchors onderſcheiden door tusſchenkomst eener vliezige, in het omkleedend beenylies vervolgde, en levendig roodkleurige ſelfſtandigheid, waarvan eene tedere roode lyn voortkwam, die de in de zweer ontblooten verſtorven beenplaat van het voornoemd inwendig vaster been afſcheidt.

AFBEELDING VI.

Het vlak der doorſnede aan het onderſte beenſtuk, dat in alles aan het bovenſte beantwoort; inzonderheid ten aanzien van die beſlisſende roode lyn, waardoor het verſtorven been van het inwendig vaste word onderſcheiden: waaruit duidelyk blykt, dat dit verſtorven been tot de omringende, losſere, ylere en vezelige beenſchors behoort, en daarvan het vervolg geweest zy; en dus ook de ontbondene buitenſte laagen van die beenſchors, voor geen nieuw been, als eene koker om het oude gevormd, verdienen gehouden te worden.

PLAAT XXIII.

AFBEELDING I.

Een ſtuk uit het midden van een ſterk uitgezet dyebeen eens lyders, wiens beide dyen en beenen, onder het aanhouden van diepe beenpynen, zeer gezwollen en met verſcheide pypzweeren, die eenen ſcherpen dunnen etter uitlieten, doorgraven waren. Na de dood vond ik deze beenderen alle gezwollen, en met een weinig verdikt en buitengewoon vast aangehecht beenylies bekleed; terwyl de beenſchors meer of min ſchubbig en oneffen was. De doorſnede vertoonde het inwendig maakſel, gelyk aan dat door Ruysch *beſchreven.*

Men ziet in deeze afbeelding de tegennatuurlyke dikte van het geheele been; waarvan het vlak der doorſnede, aan den bovenkant, het inwendige naar puymſteen gelykend weefſel van ontbonden beenplaaten, door eene dunne vaſte beenſchors omgeven, aanwyst. De natuurlyke mergholte is door die zelfde binnenwaarts vaneenwykende beenvezelen geheel opgevuld en geſlooten. In het voorſte gedeelte van dit been is eene eironde opening eener doorgaande pypzweer, door welke een ſtuk vast been, binnen de ontaarte beenpyp door de natuur afgeſcheiden, los en waggelende gezien wordt, het welk echter

liƈta exhibetur, oram foraminis obducit, et, una cum carne ulceris continuata introrſum, canalem fiſtuloſum intus undique veſtit: ſic natura hic os ſolutum ab integro ſeparat per ſpeciem crenæ et carunculæ vaginalis, quæ poſtea cicatricem oſſeam efficiat.

door de kleine opening niet kon uitgehaald worden. Het beenvlies, waar van een gedeelte als een rondgaande band 'er aangelaten en afgebeeld is, bekleed den rand dezer opening, en ging, verzeld van het vleeſch der uitwendige zweer, naar binnen, om de beenpypzweer inwendig te bekleeden: de natuur, maakt dus, in dit geval, eenen ſchedewyzen kring en vleesch in den omtrek van het verſtorvene, om naderhand het beenig wondteeken te maaken.

FIGURA II.

Seƈtio transverſa, alia, ejusdem oſſis media, et quidem talis, ut pars perioſtii reliƈta mediumque foramen ſimul ex transverſo diffiſſa, totaque oſſis degenerata fabrica exhibeatur.

Vertex ille oſſis inferioris fere orbicularis, in quo ſequentia apparent: craſſitudo oſſis præternaturalis; corticis ſolidioris tenuitas; laminæ internæ invicem ſeparatæ, in cadavere ſubſtantia ſibroſa, molli, et medulla vitiata intermedia; canalis medius medullaris fibris et cancellis impletus. In parte anteriore oſſis expanſi cavum cernitur, quo os ſolidum (Figuræ I.) continebatur; præterea autem perioſtii et carnis ulceris continuatio membranacea, ad oram foraminis reflexa, et cavum fiſtuloſum undique intus veſtiens. In fundo hujus cavi alterum foramen, ducens intra reliquam oſſis ſubſtantiam.

Vertex oſſis ſuperioris, huic inferiori oppoſitus, eadem monſtrabat.

Confer. Theſ. Hov. num. CCCXVIII—CCCXXI.

AFBEELDING II.

Het vlak eener laagere doorſnede van het zelfde been, gaande dwarſch door het omringend beenvlies, en door het midden der opening van voornoemde pypzweer, om dus al het ontaart maakſel van dit been tevens aantewyzen.

Dit vlak van het onderſte beenſtuk, is bykans rond; de omtrek en dikte tegennatuurlyk; de buitenſte vaſte beenſchors zeer dun; de volgende beenplaaten vaneengeweken, en in derzelver tusſchenruimten was in het lyk een bedorven vezelige mergſelfſtandigheid; het merghol in het midden is met beencellen gevuld. In het voorſte gedeelte van dit uitgezet been, ziet men de helft der holte, welke het verſtorven inwendig beenſtuk (Afb. I) bevatte; maar daarenboven het vliezig vervolg van het omringend beenvlies en vleesch der zweer, het welk, aan de rand der pypzweer omgebogen, de holte van binnen bekleed. In de grond daarvan ziet men een rond gat, het welk naar het dieper beenweefſel leidt.

Het vlak der doorſnede aan het bovenſtuk vertoonde het zelfde.

Men vergelyke hier mede het Beenkabinet, no. 318—321.

FIGURA III.

Pars tibiæ ſenis prior eaque inferior, veteri ulcere denudata, emortua, et tandem ſoluta, ſeorſim exhibita. Hæc pars longitudinem quinque pollicum, et craſſitudinem tibiæ dimidiam habet; extrinſecus inæquabilis, innumeris foraminibus a vaſis ſanguineis forata, pervia; qua parte oſſi ſubjeƈto inhæſerat, fibrata.

AFBEELDING III.

Een voorſte en onderſte gedeelte van het ſcheenbeen eens grysaards, door verzweering ontbloot, verſtorven en eindelyk geſcheiden. Dit ſtuk heeft de lengte van vyf duimen, en de halve dikte van het ſcheenbeen; is van de buiten zyde oneffen, en met een oneindig getal gaatjens doorboord; van de onderzyde, alwaar het met het gezonde been vereenigt geweest is, vezelig.

FIGURA IV.

Pars cruris ejusdem.

Natura cavum a parte ſeparata (in Figura III. exhibita) reliƈtum, callo concavo, carni ulceris reliqui non diſſimili, in corii duritiem jam converſo fere repleverat; cujus ſuperficies, dum viveret æger, papillis, quantum licuit in hac icone expreſſis, molliſſimis, pure coƈto obduƈtis ſcatebat; quin et callus, intra oram cavi protenſus, cutis cicatrici, oſſi accretæ, coaluerat. Tibia præterea, parte priore tribus in locis carie forata, intus fiſtulam medulloſam mobilem exhibet. Tibia et fibula, præter naturam craſſæ, inæquabiles. Fibula ſuperius fraƈta, conſolidata.

Theſ. Hov. num. CDXIII.

AFBEELDING IV.

Een gedeelte van het zelfde ſlinker been.

De natuur heeft de holte, door het afgeſcheide beenſtuk (Afb. III.) overgelaten, gedeeltelyk gevuld en geſloten door een hol beeneelt, aan het vleeſch van het overige der verzweering niet ongelyk, en gedeeltelyk reeds tot eene lederachtige vastheid geworden; waarvan de helder roode oppervlakte, door een gebonden etter overdekt, by het leven van de lyder, met zagte tepeltjes oprees, die zo veel mogelyk in deeze afbeelding uitgedrukt worden.

Daarenboven ſtrekte zich dit beeneelt, over den boord dezer holle zweer uit, om met de huit ſamentegroeyen. Het ſcheenbeen is nog, op drie plaatſen, aan de voorkant door beenbederf doorknaagd, en vertoont, door derzelver openingen heen, een inwendig verſtorven loſſe en beweeglyke beenpyp. Scheen- en kuitbeen zyn beide buitengewoon dik en oneffen. Het kuitbeen is aan het boveneinde gebroken geweest en genezen.

Beenkabinet no. 413.

Probatur itaque variis hiſce (Tabulæ XV ad XXIII) exemplis, quod, conſtanti naturæ lege, os vitiatum et emortuum a vivo ac ſano ſeparetur per crenam et ſuccreſcentem ſubſtantiam membranaceam, qua poſtea os regeneretur, et quam, ob ſimilitudinem, ſuo jam tempore Galenus *carnem* nominavit, et Celsus *carunculam*.

Uit deeze onderſcheiden voorbeelden (Plaat XV tot XXIII) blykt dus, dat, volgens eene ſtandvaſte natuurwet, ook by de beenderen, het bedorvene en verſtorvene van het levendige en gezonde afgeſcheiden wordt door een kring en groeiende vliezige ſelfſtandigheid, waaruit naderhand nieuw been wordt gebooren, en welke, om derzelver overeenkomst, reeds door Galenus *en* Celsus *met den naam van* vleesch *is beſtempeld geworden.*

TABULA

I

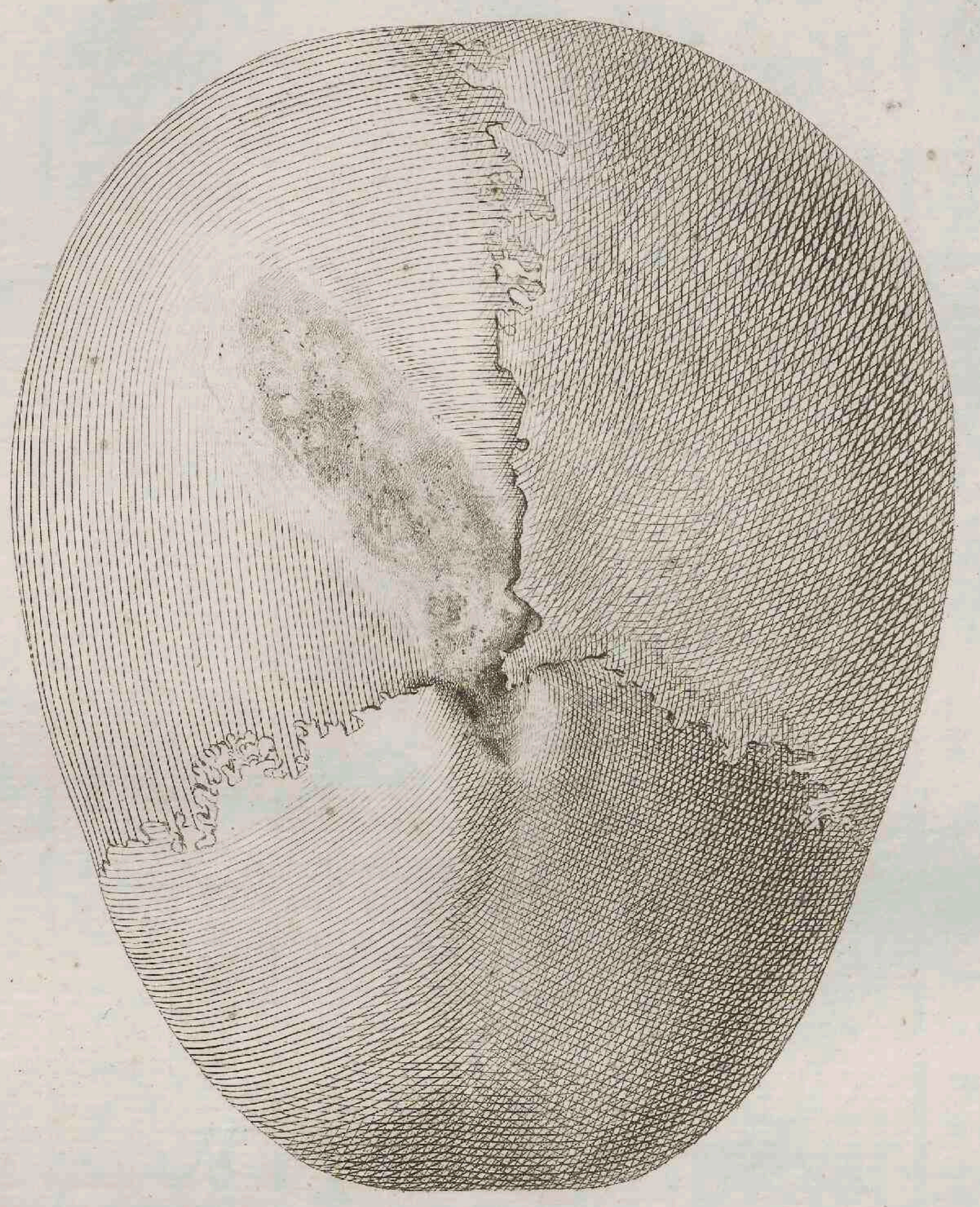

II

M. Houtman, omnes ad oſsa delineavit. *B. de Bakker ſculpsit.*

I

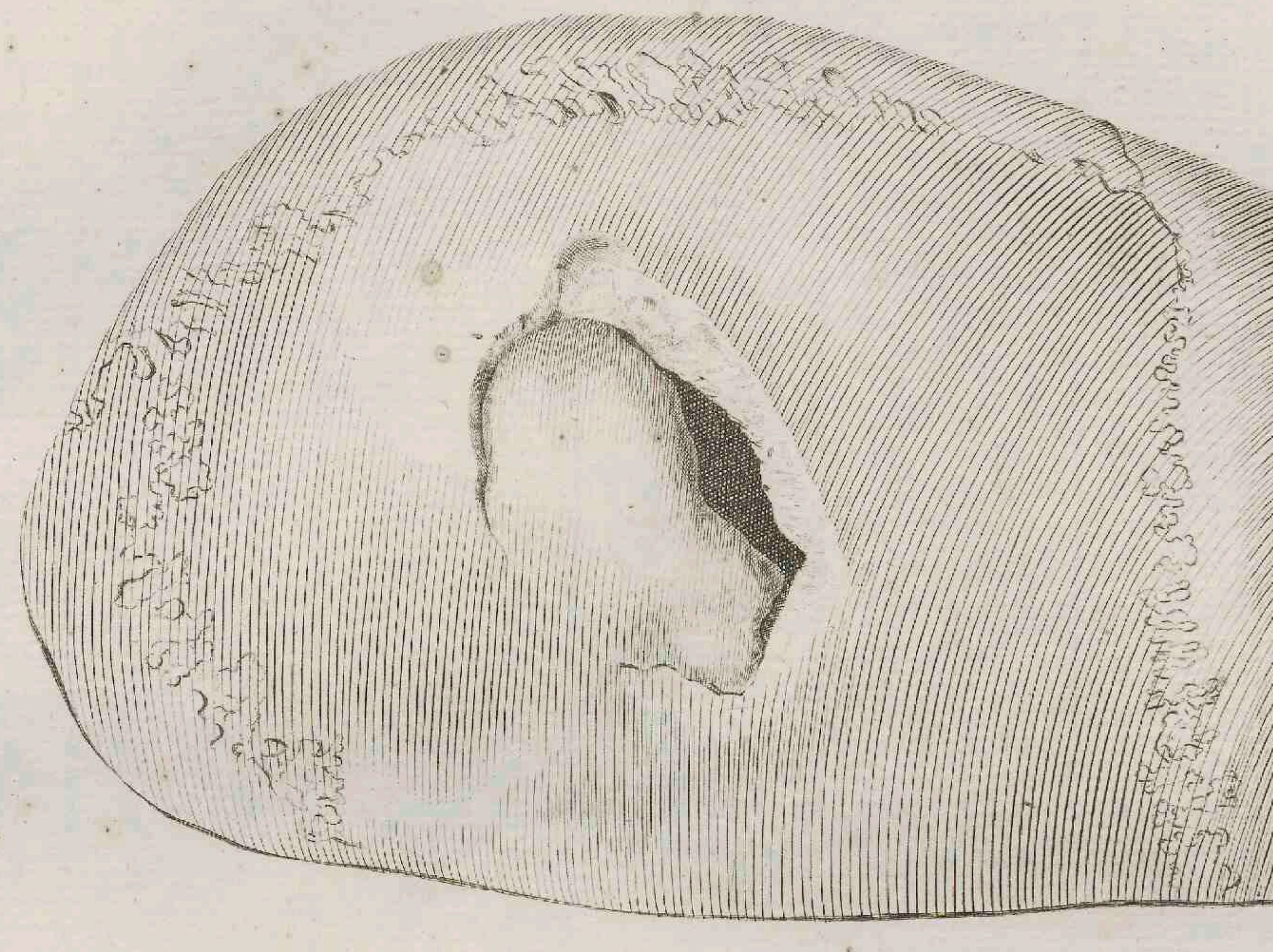

II

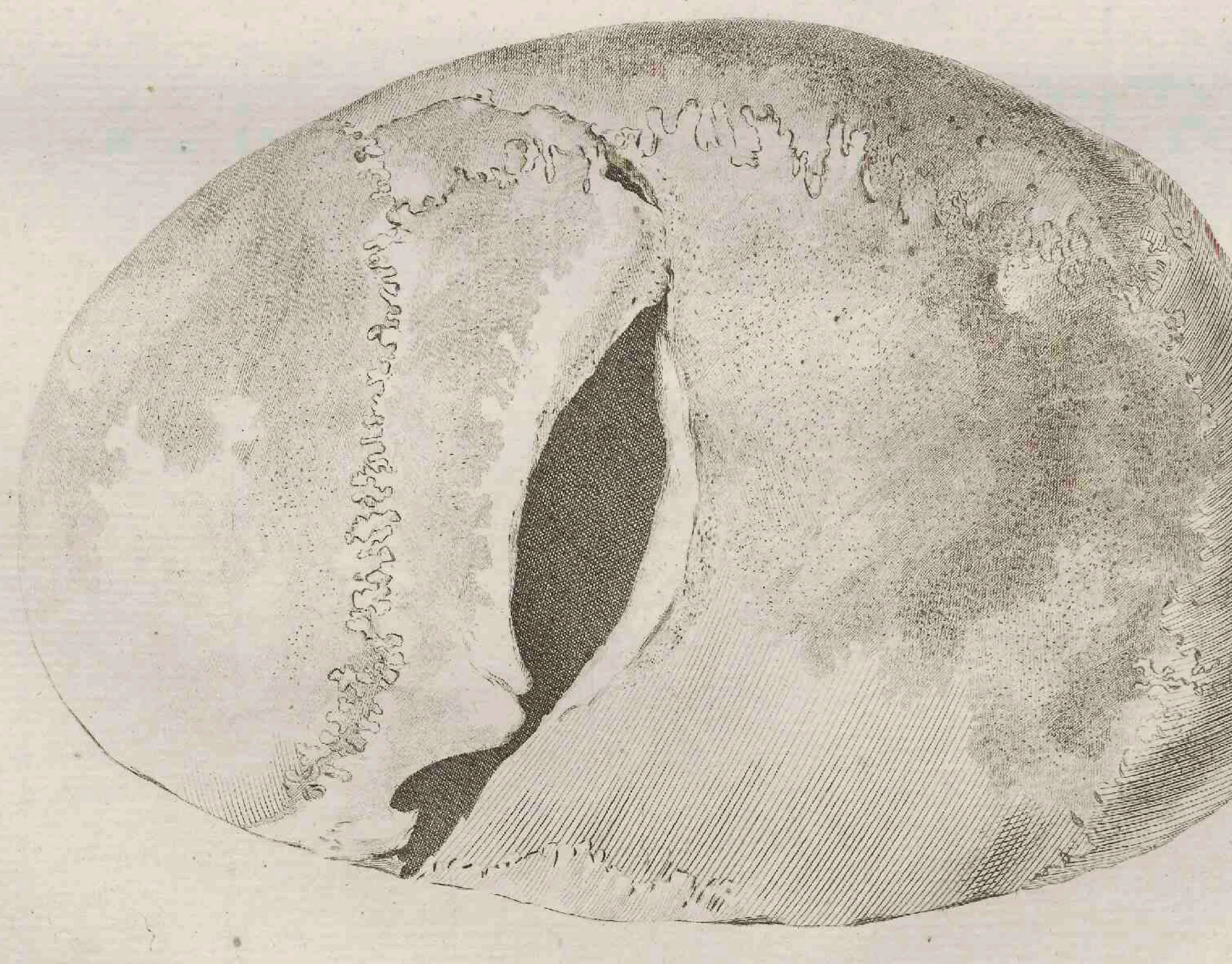

B. de B. sc.

III

I

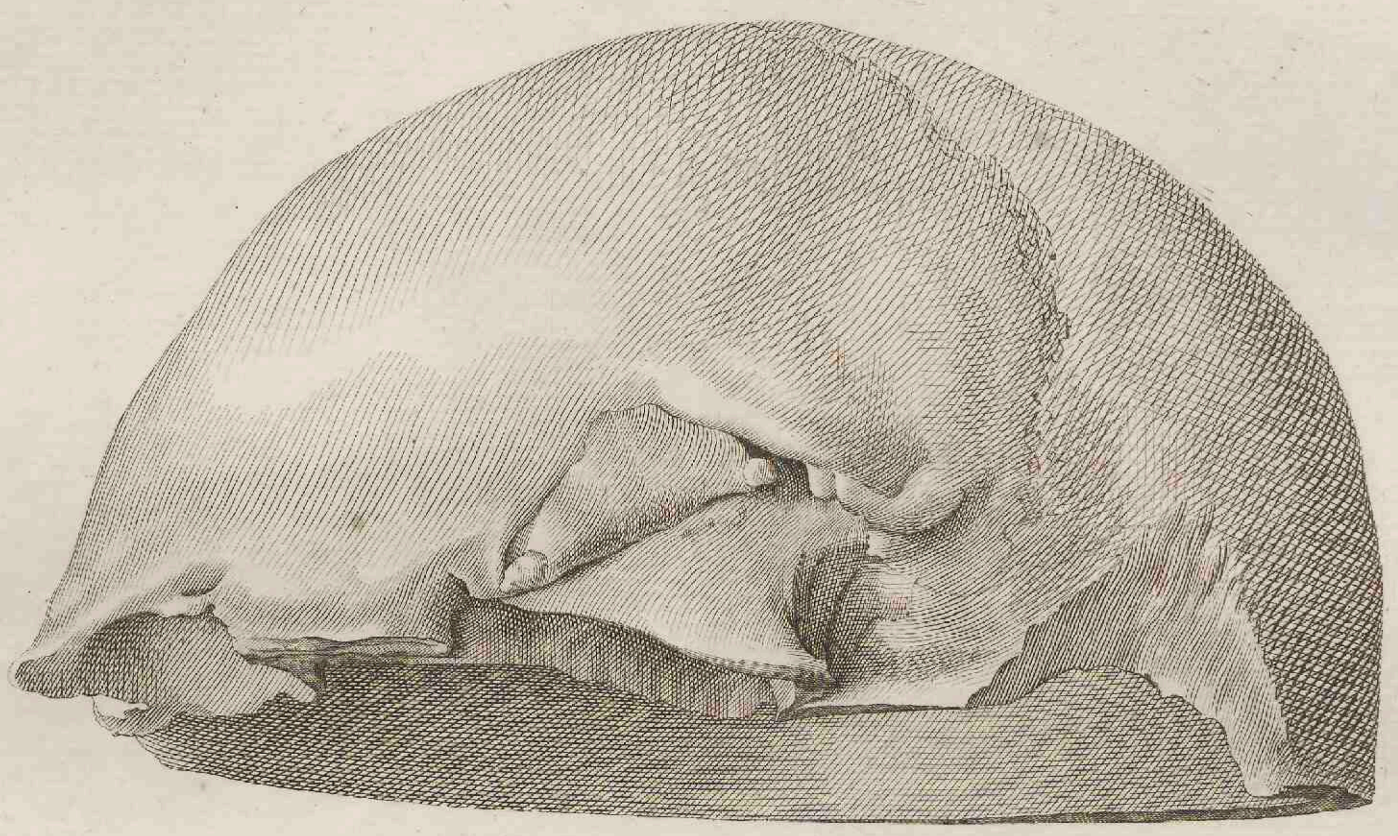

IV

III

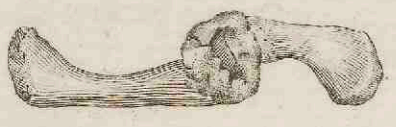

II

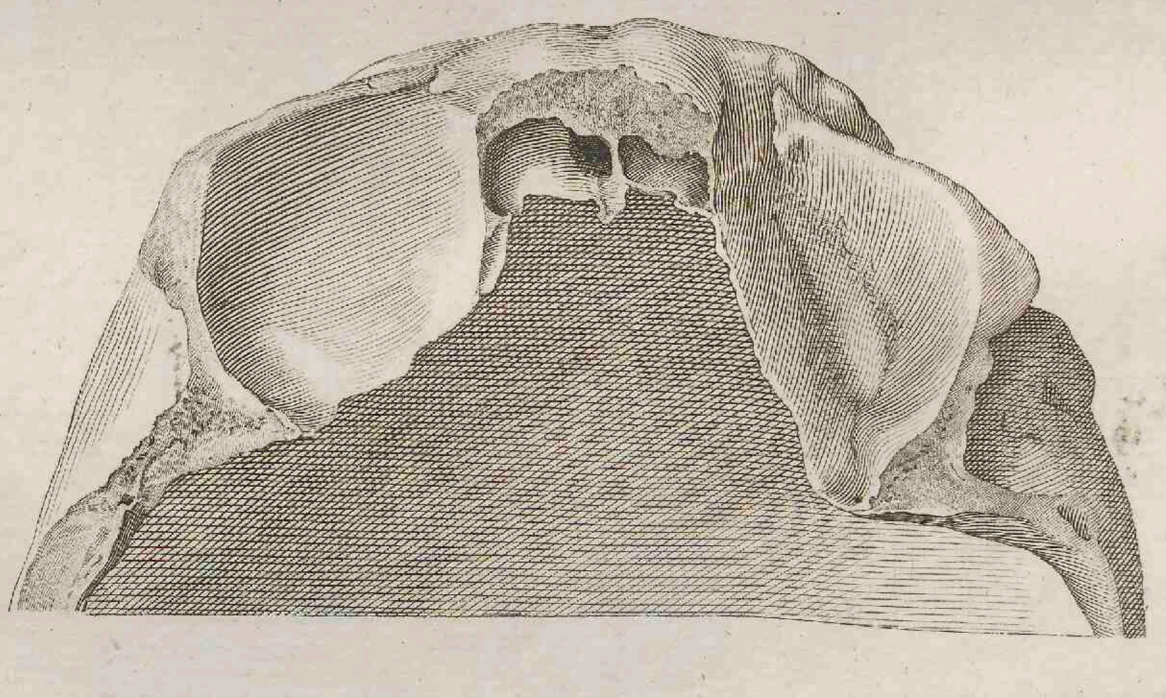

B. de B. ſc.

I

II

III

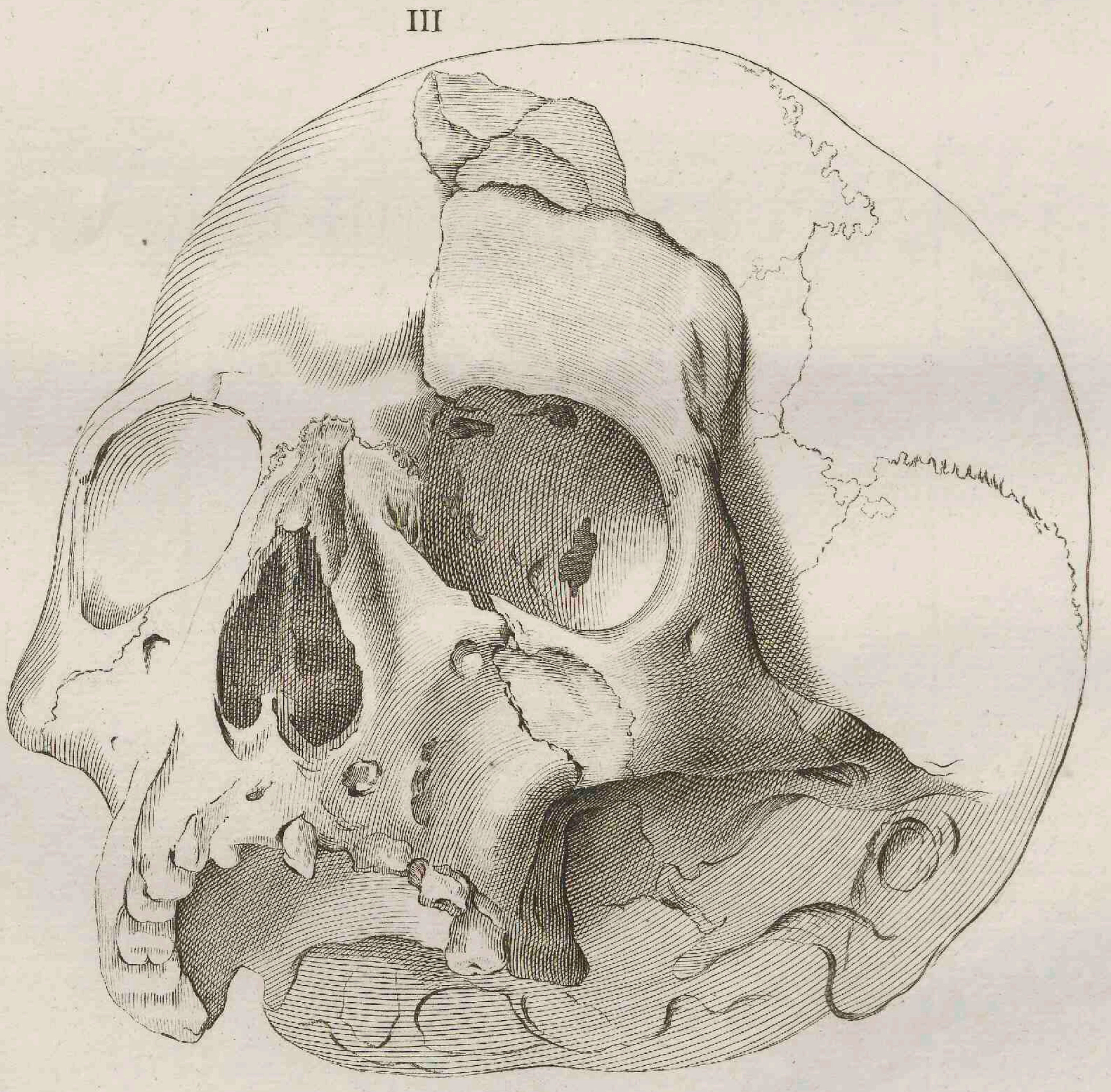

B. de B. ſc.

I

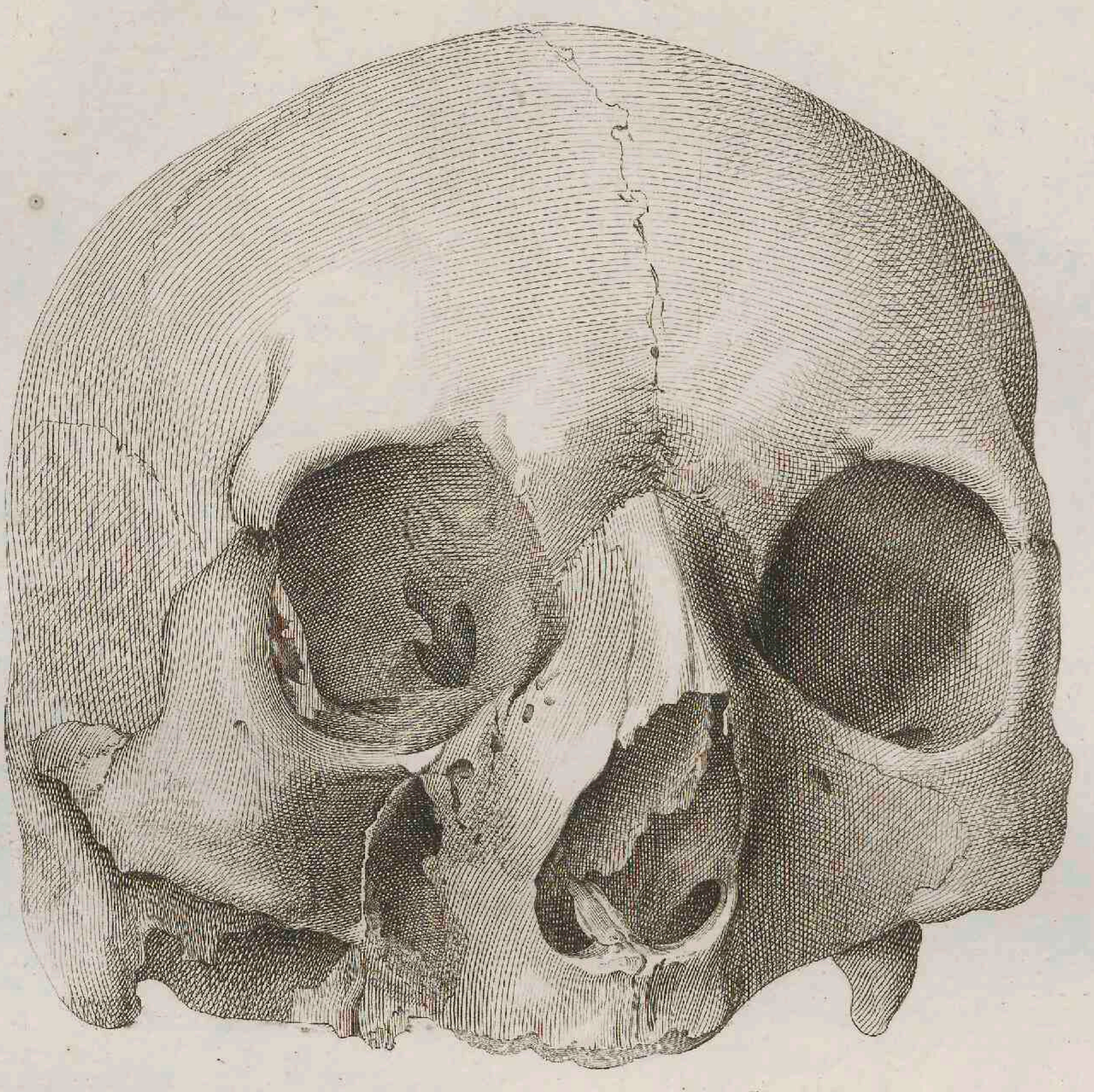

II

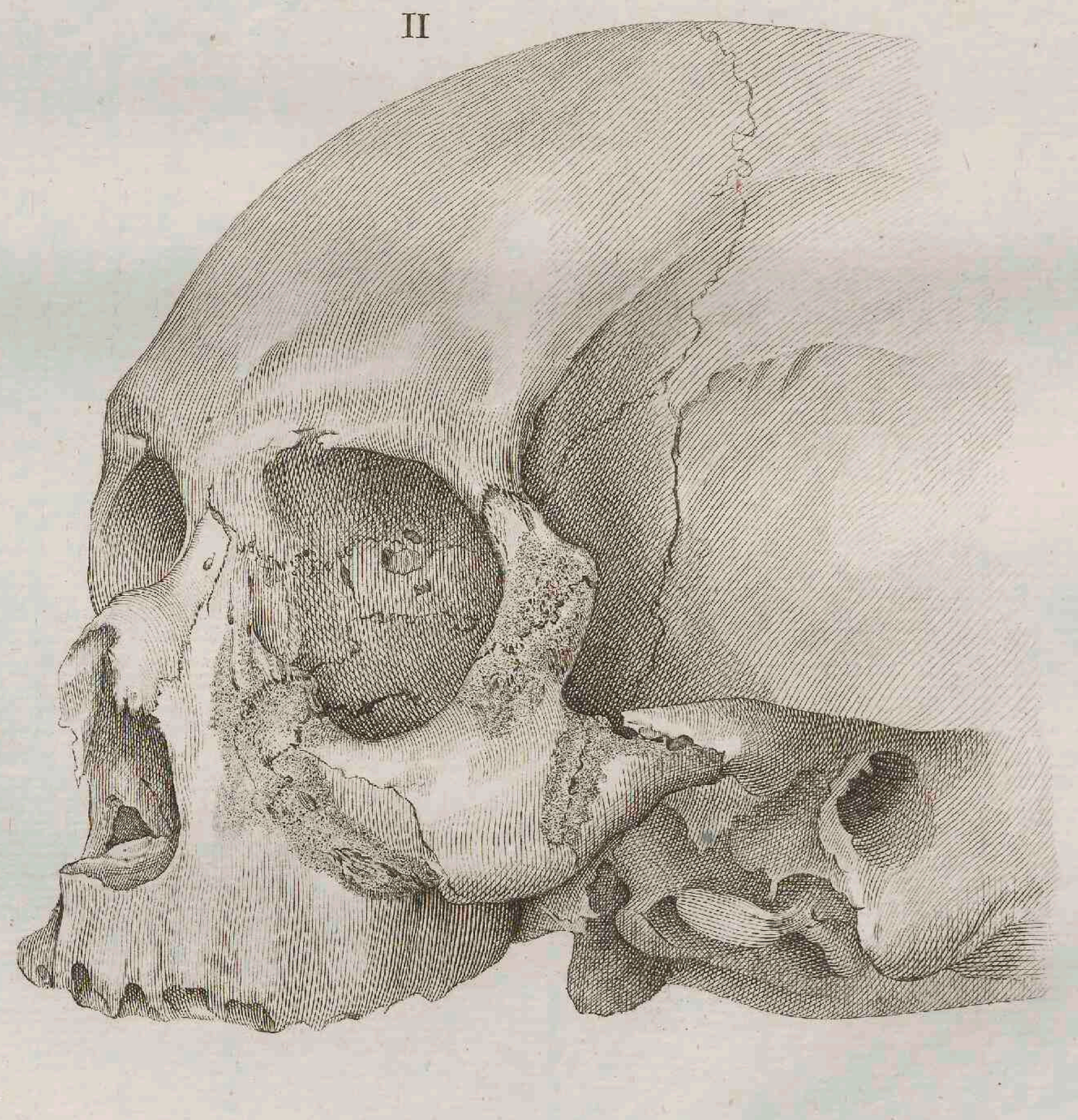

B. de B. sc.

VI

I

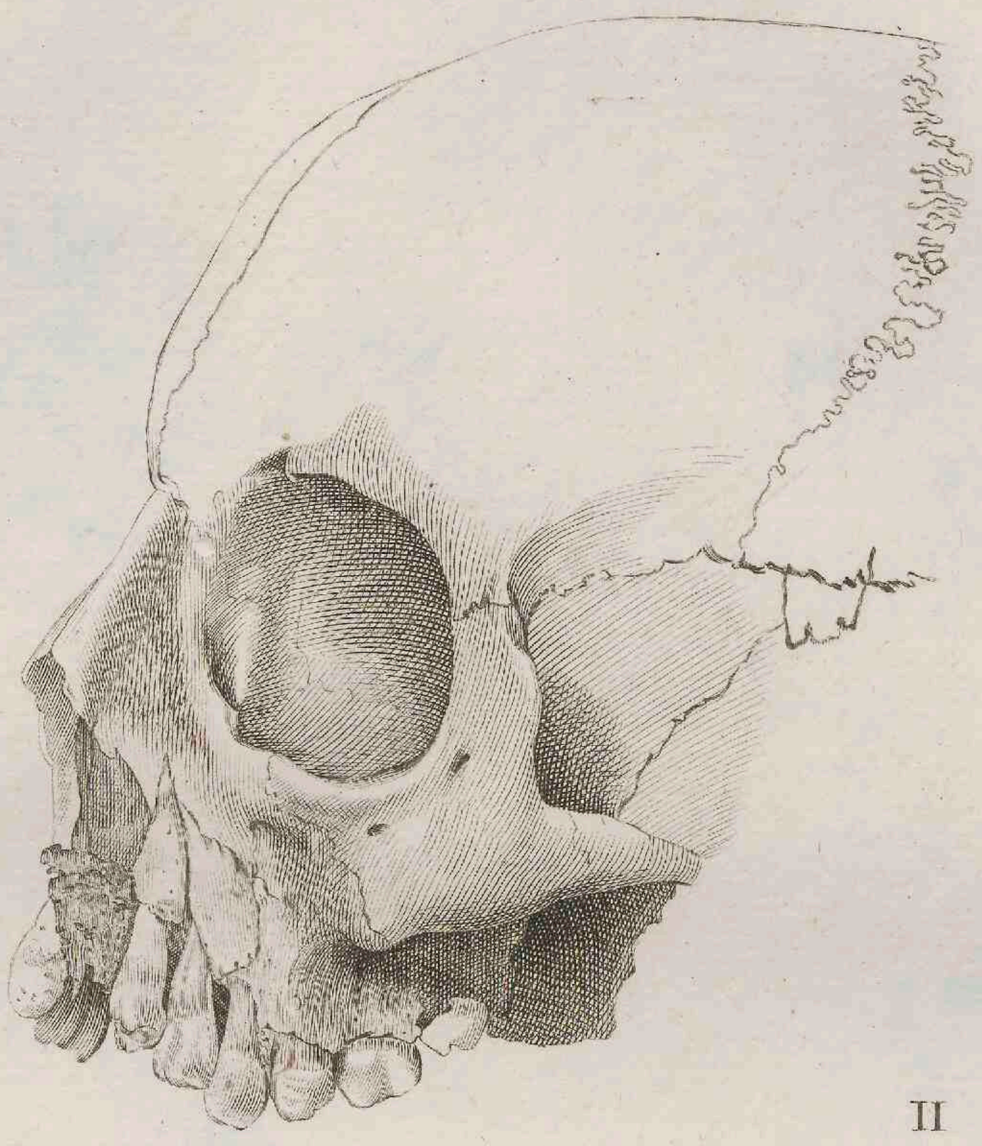

II

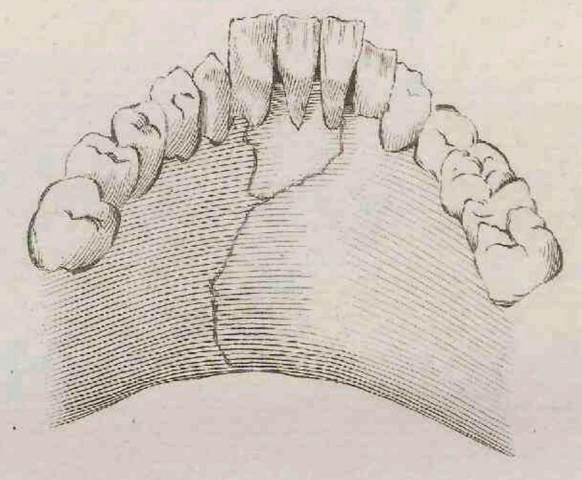

IV

V

III

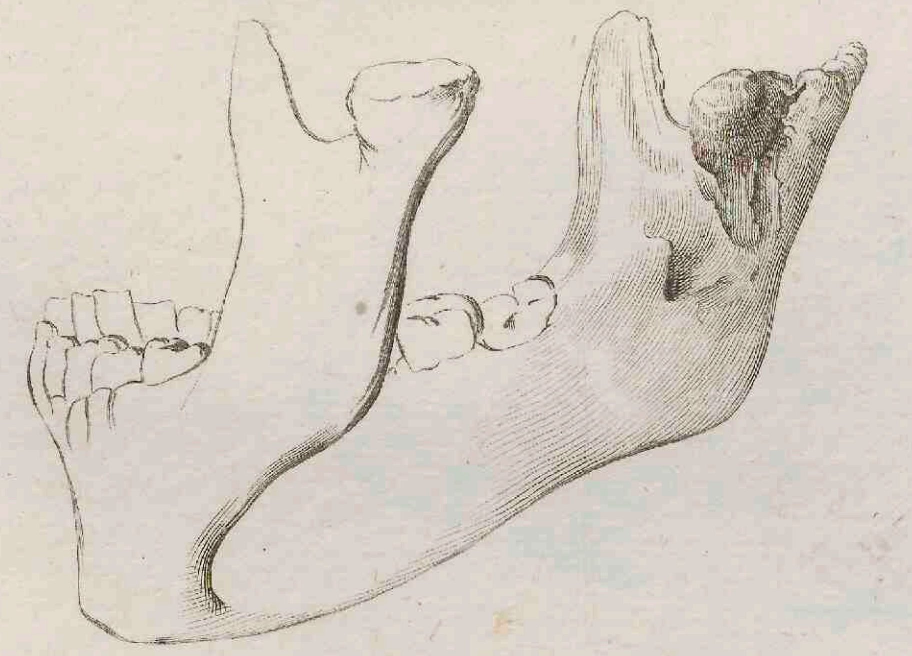

B. de B. ſc.

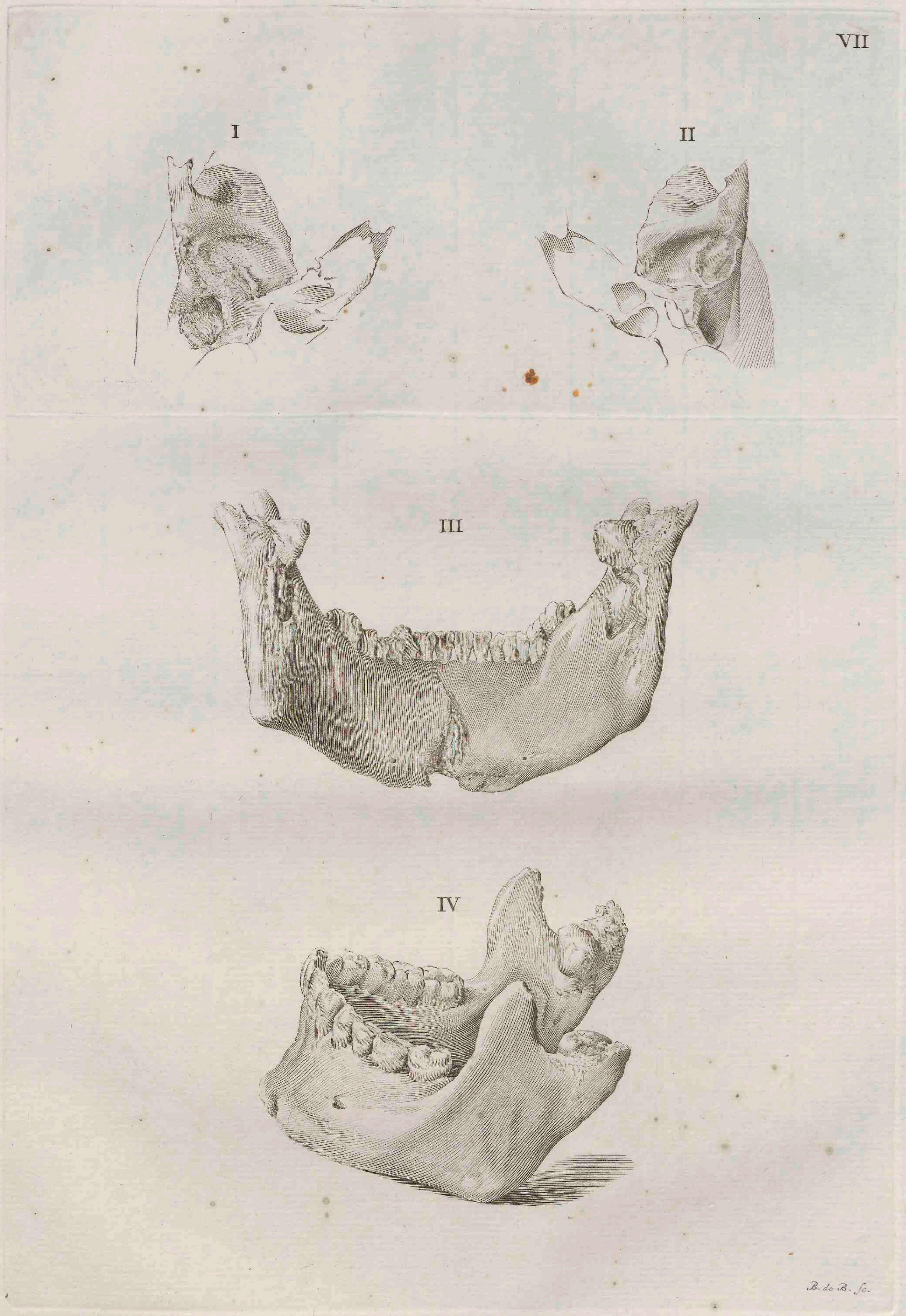
VII
I
II
III
IV
B. de B. ſc.

VIII

I

II

III

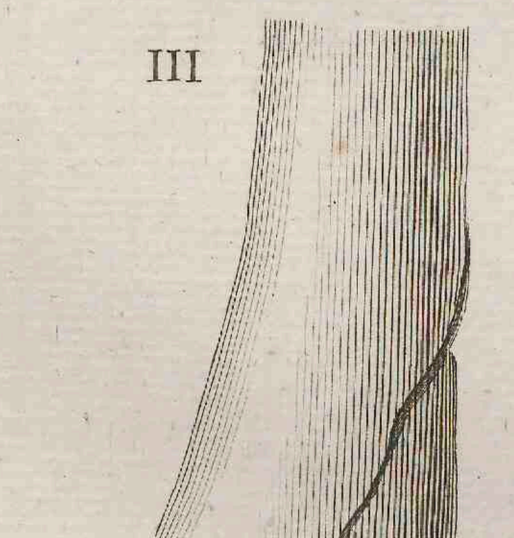

IV

B. de B. ſc.

B. de B. ſc.

X

M. Houtman ſculpsit.

XI

XII

I

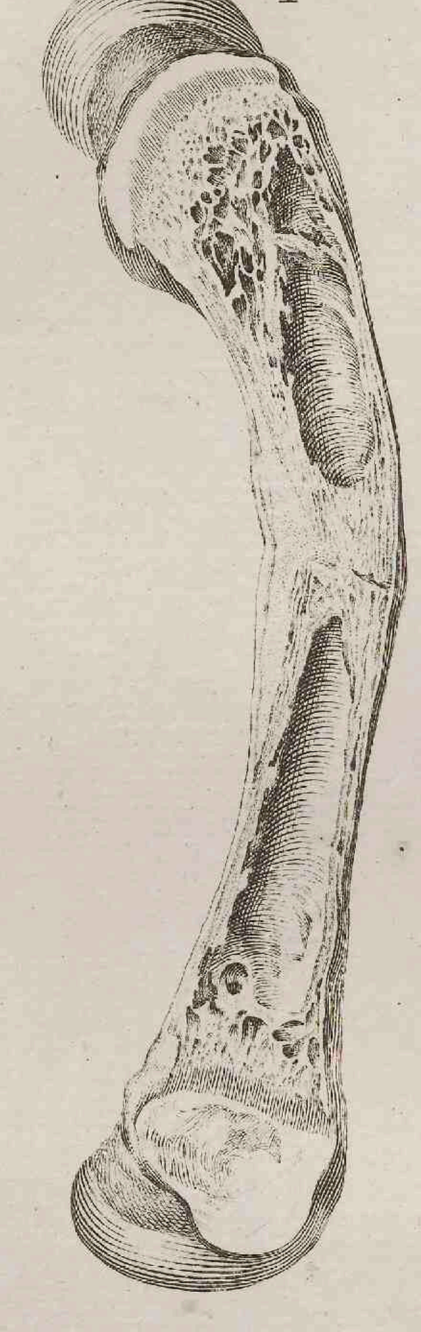

II

III

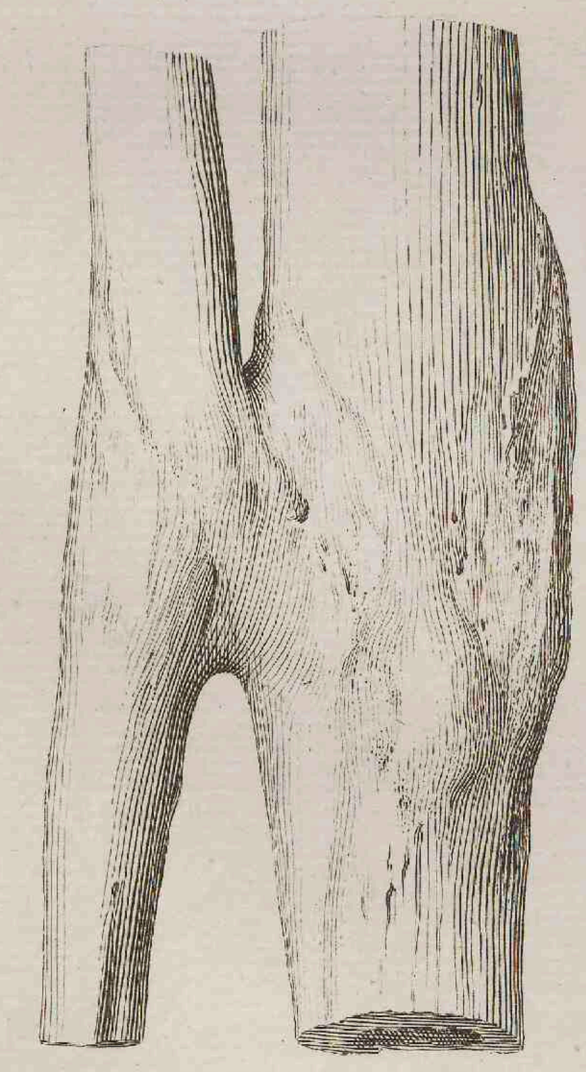

IV

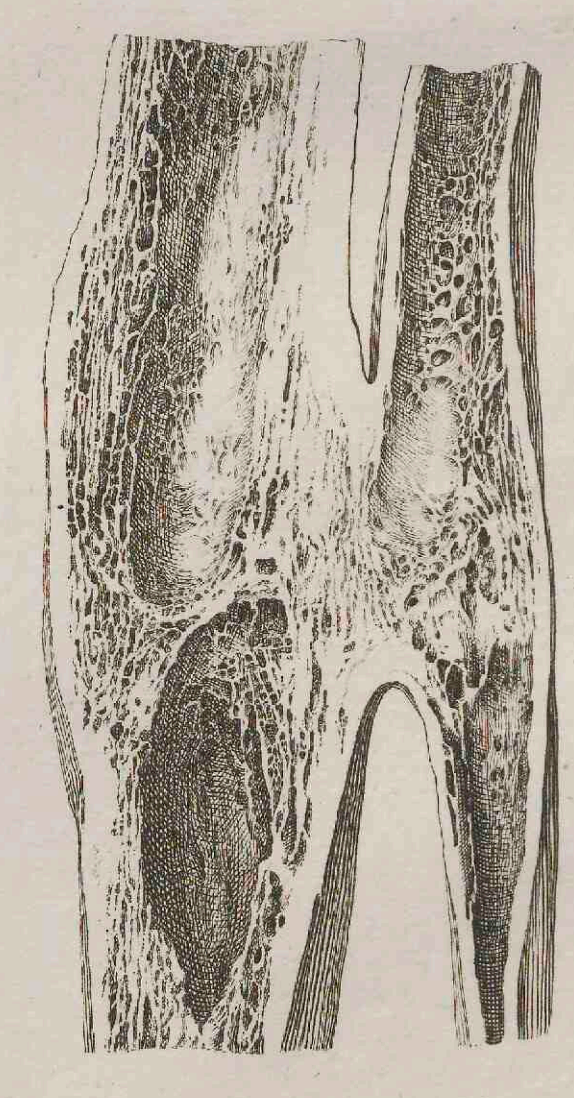

M. H. ſc.

I

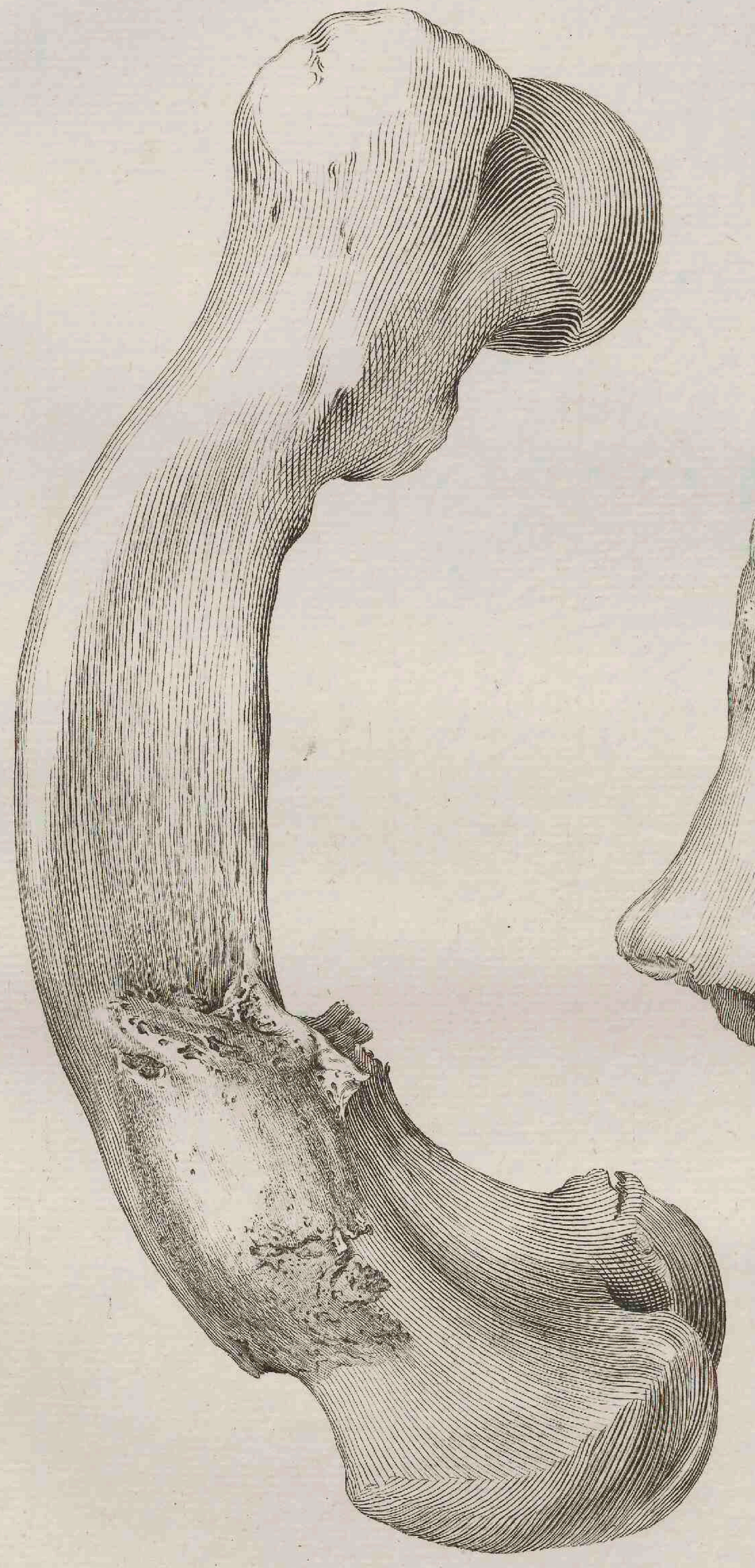

II

B. de B. ſc.

I

II

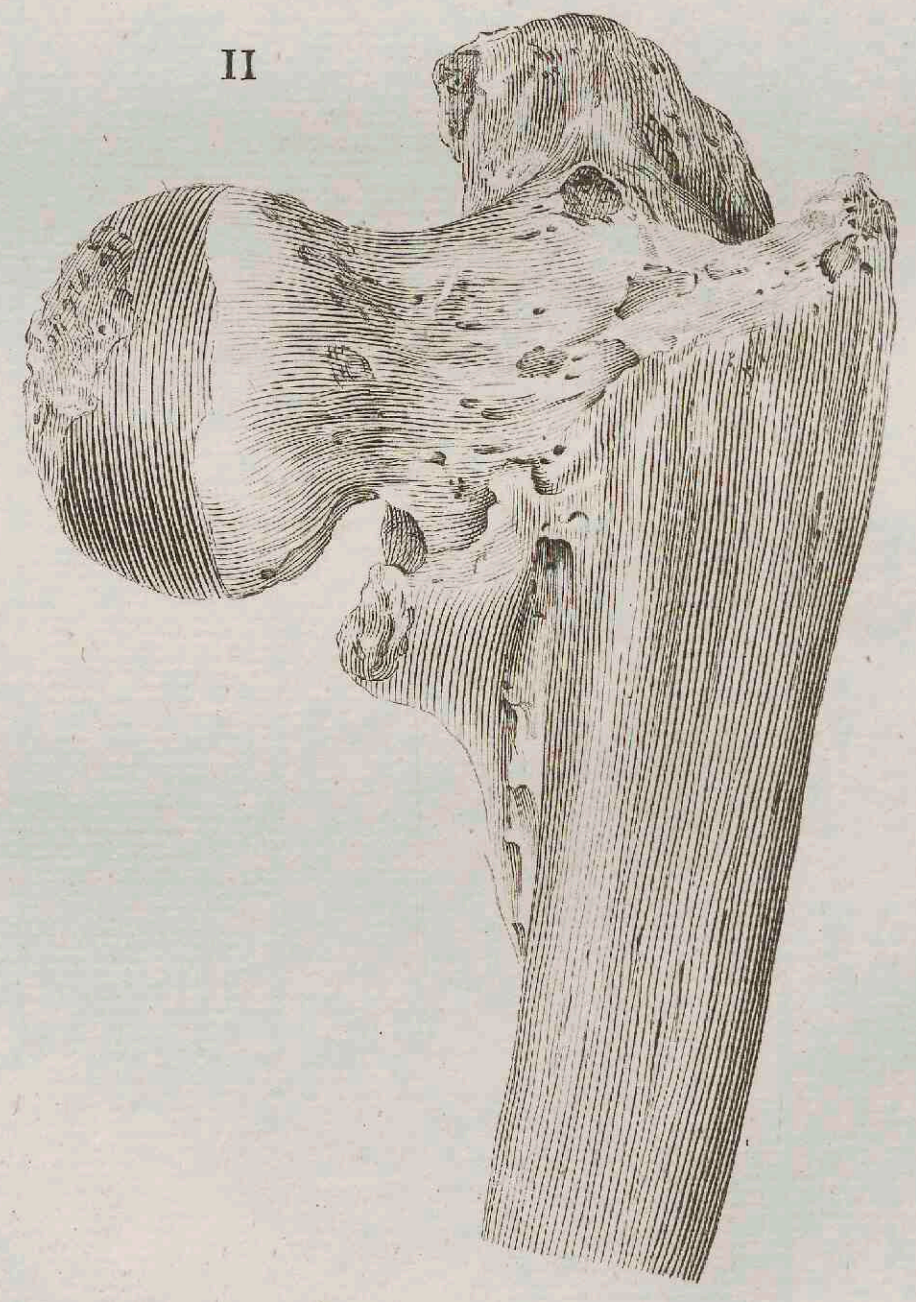

B. de B. ſc.

I

II

B. de B. ſc.

XVI

I

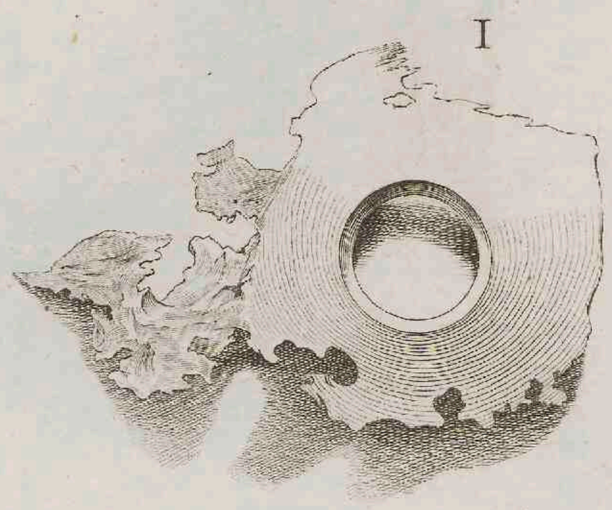

II

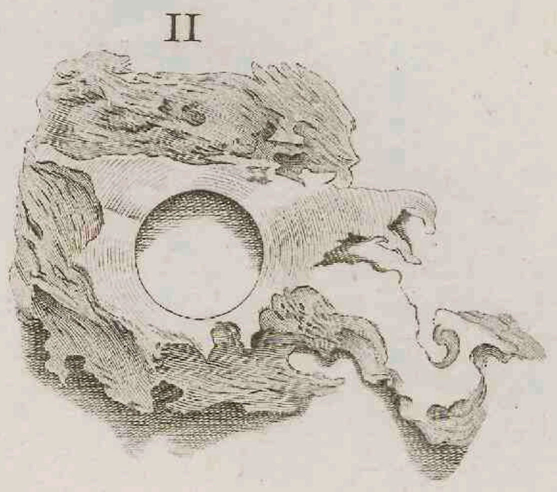

III

IV

B. de B. fc.

I

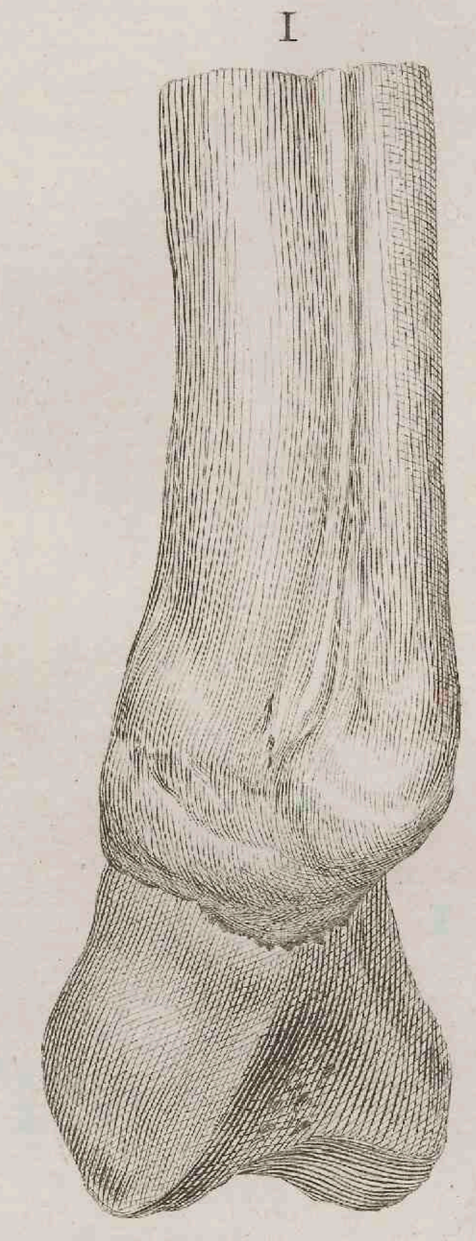

II

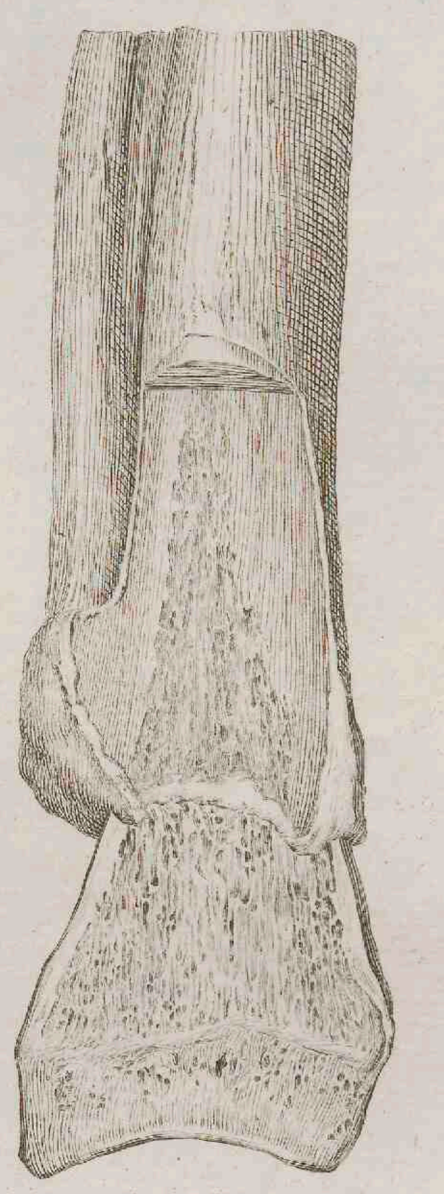

III

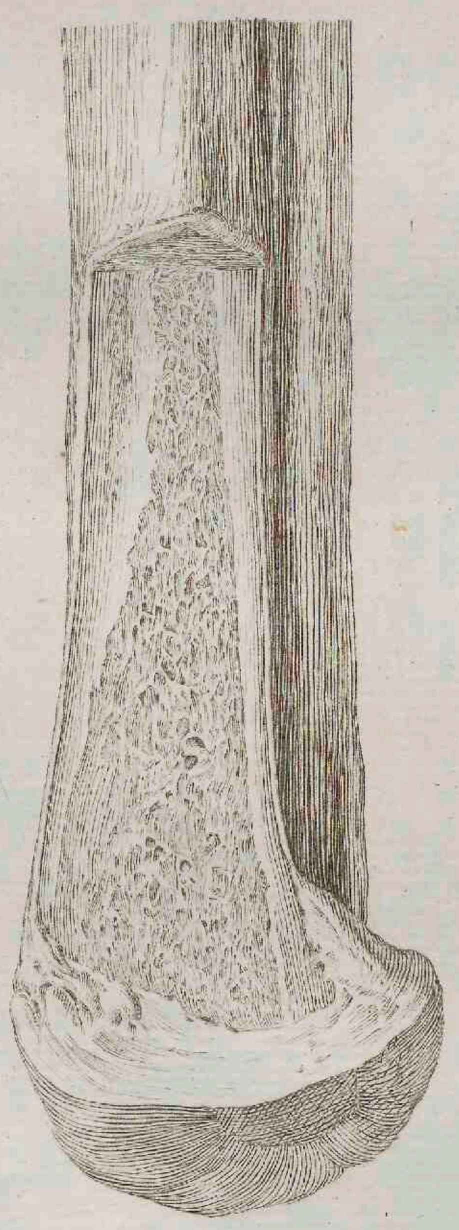

IV

M. H. fc.

XVIII

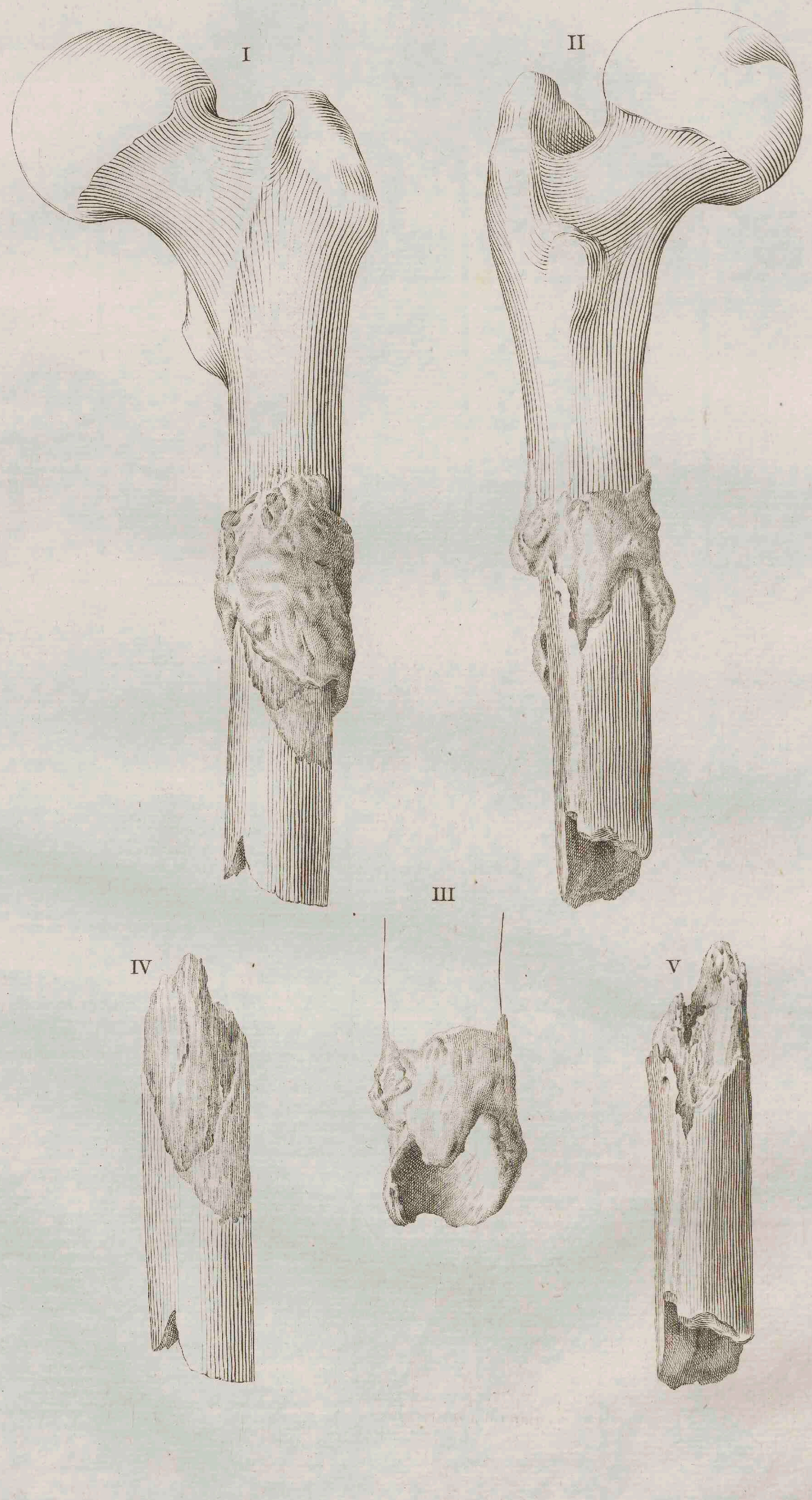

M. H. sc.

XX

I

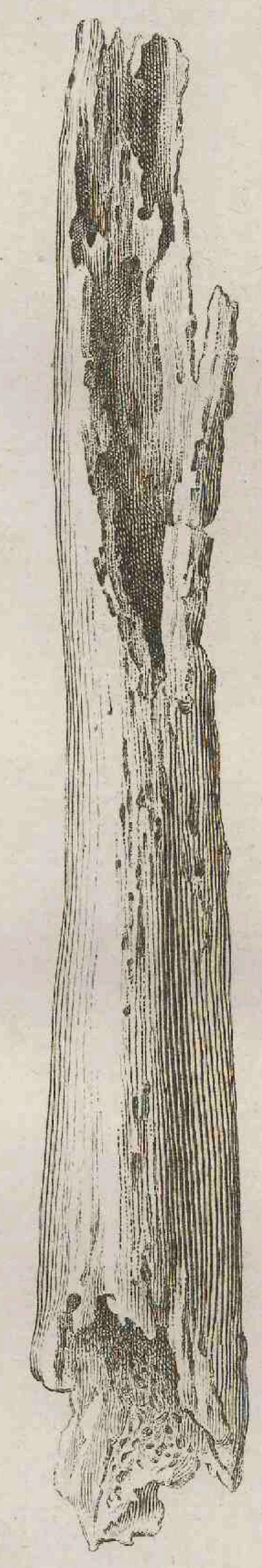

II

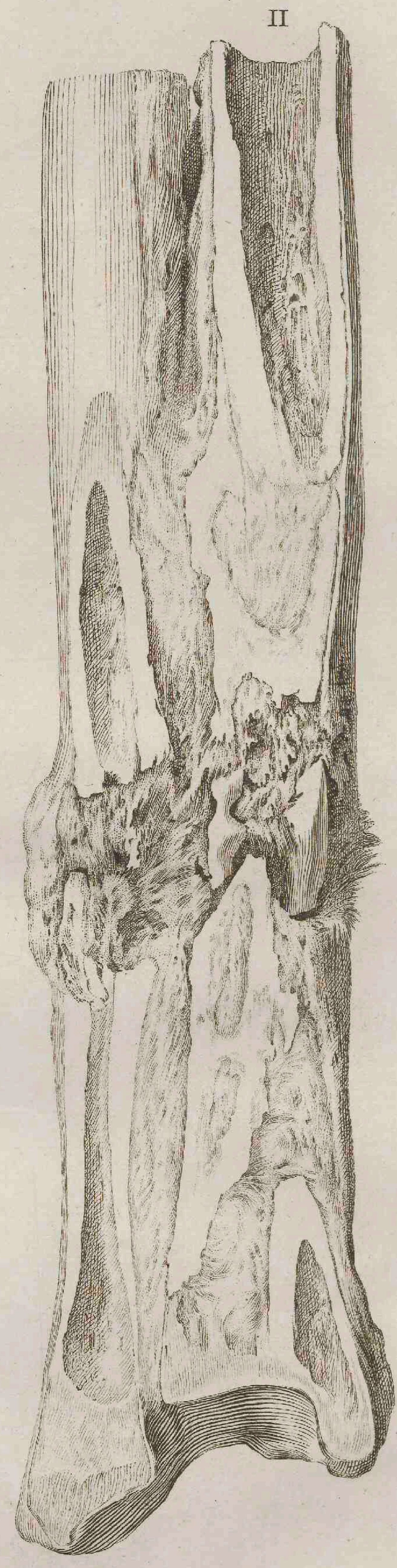

M. H. sc.

XXI

B. de B. ſc.

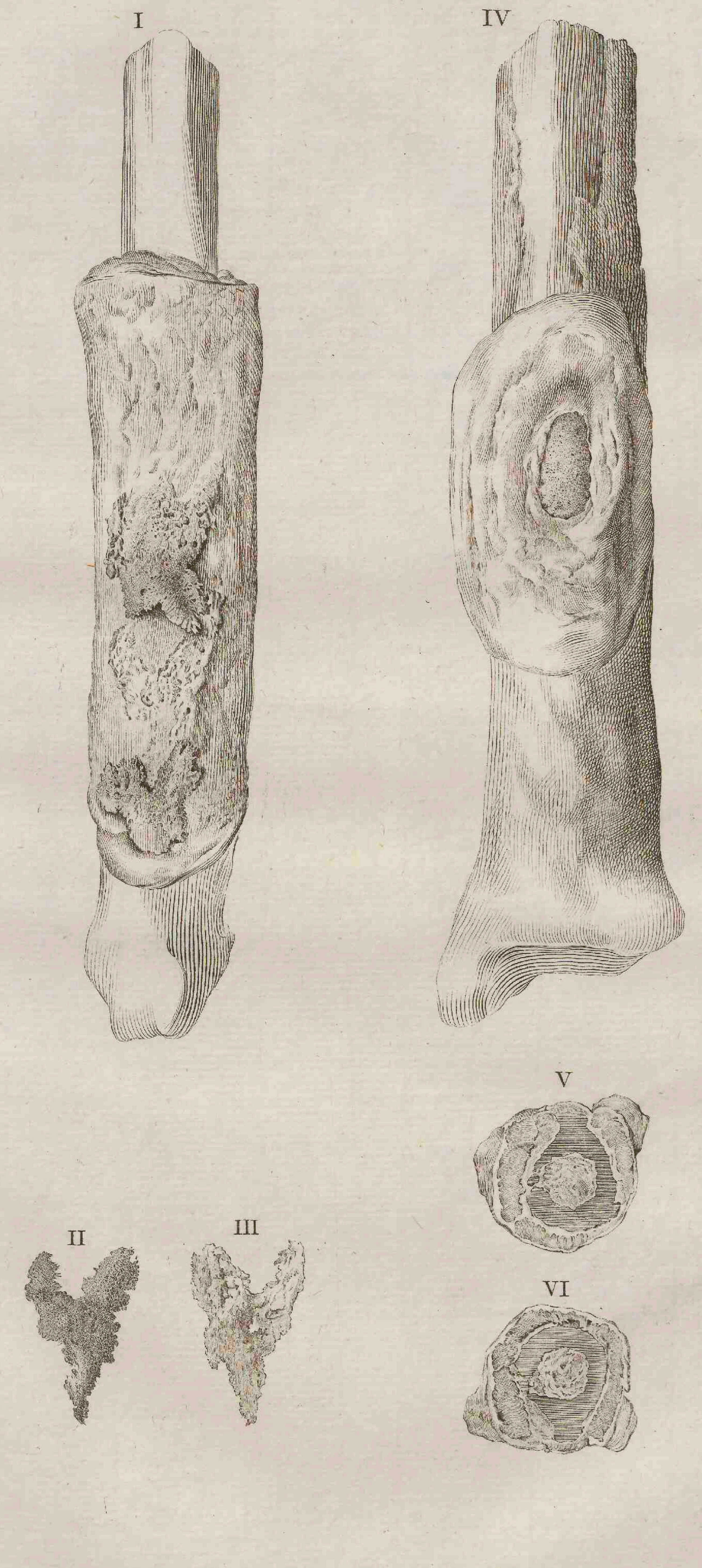

B. de B. fc.

XXIII

I

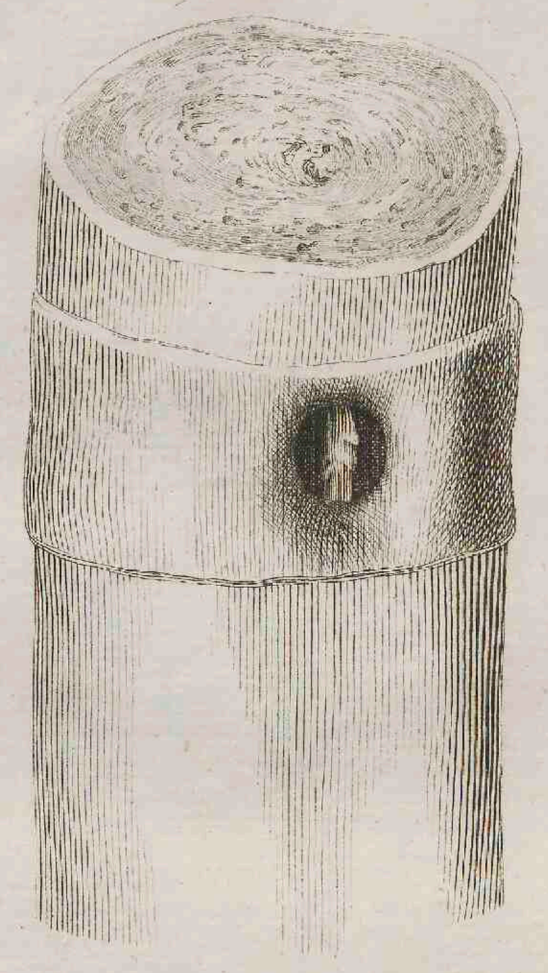

II

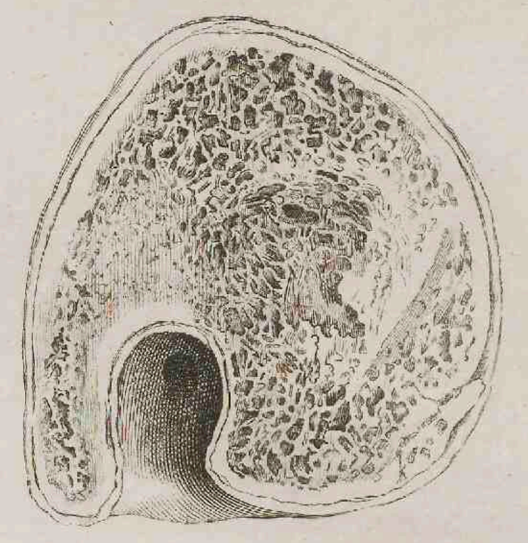

III

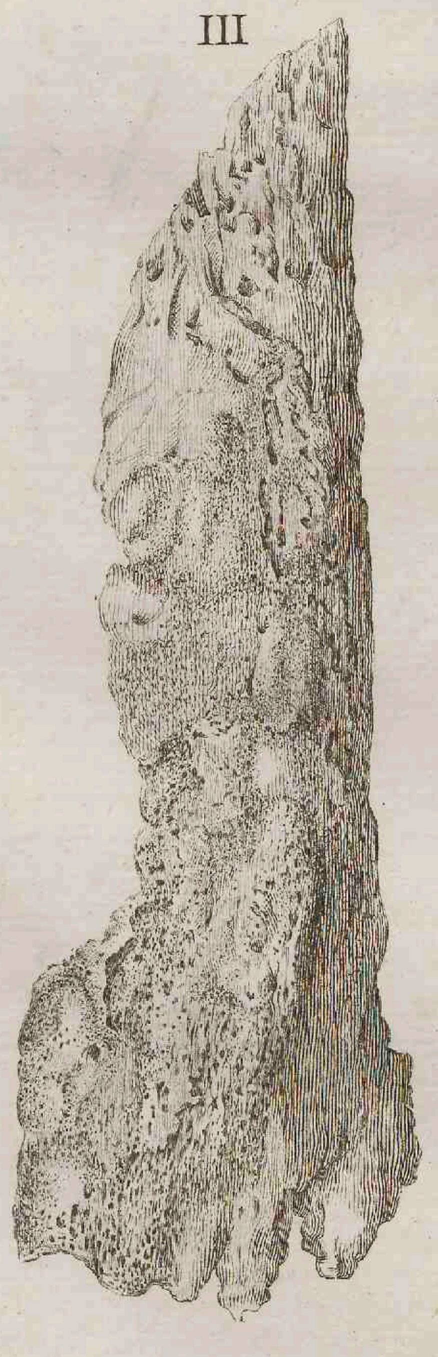

IV

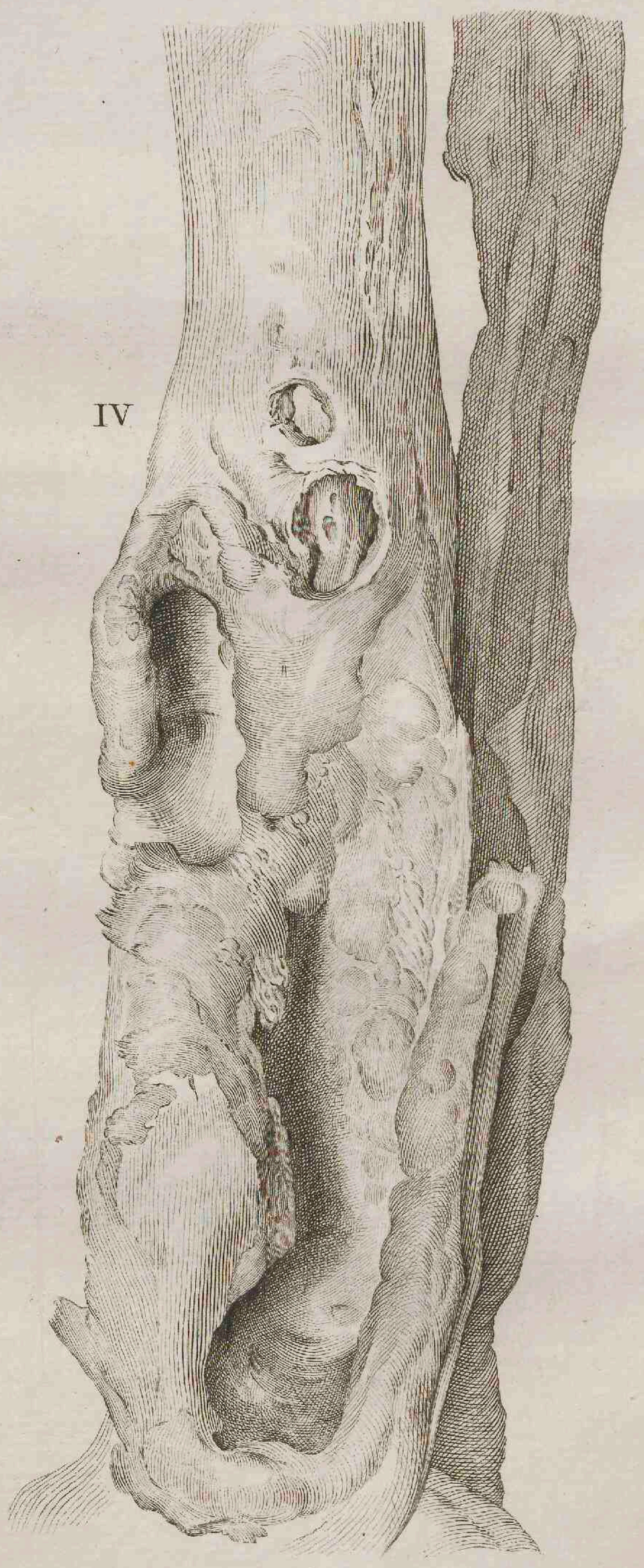

B. de B. ſc.

988144